

Святыні з... запалак

Як злабадзённасць становіцца мастацтвам

Ці трэба карміць дзікіх птушак зімой?

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

СТАР 3

СТАР 4

СТАР 6

Канкрэтны план па ліквідацыі недапрацовак

прапанавала Беларусь на першым пасяджэнні Еўразійскага міжурадавага савета

Кіраўнікі ўрадаў пяці краін, а таксама прадстаўнікі Еўразійскай эканамічнай камісіі ўчора абмеркавалі актуальныя аспекты функцыянавання інтэграцыйнага аб'яднання ў падмаскоўнай урадавай рэзідэнцыі Горкі. Узначалі пасяджэнне прэм'ер-міністр Беларусі Андрэй Кабякоў. Менавіта са старшынства Беларусі распачата гісторыя новага інтэграцыйнага аб'яднання на постсавецкай прасторы.

«Сёння наш еўразійскі дом — гэта, вядома, магутнае збудаванне сусветнага маштабу. Гэта прызнаюць нават нашы апаненты. Але мы здалі наш дом з цэлым шэрагам недапрацовак, — звярнуўся Андрэй Кабякоў да ўдзельнікаў пасяджэння. — Некаторыя з іх мы прама замацавалі ў нашым акце прыёму, гэта значыць у Дагаворы аб Еўразійскім эканамічным саюзе, у выглядзе пераходных перыядаў аж да 2025 года. Іншыя недапрацоўкі носяць, на жаль, характар схаваных дэфектаў, якія, у прыватнасці, былі выяўленыя ў выніку вядомых забарон на ўвоз тавараў і транзіту ў канцы мінулага года... Нават фундамент нашага будынка — ліквідацыя выключэнняў ў свабодным руху тавараў — і тое не з'яўляецца маналітным».

Прэм'ер-міністр назваў галоўныя аспекты дзейнасці саюза як мінімум у 2015 годзе. «Сярод ключавых пытанняў: рэалізацыя ўзгодненай прамысловай і аграпрамысловай палітыкі; развіццё экспарту і прамысловай кааперацыі; рэалізацыя сумесных інвестпраектаў; распрацоўка канцэпцыі фарміравання агульных энергетычных рынку; развіццё сферы паслуг, уключаючы лібералізацыю кабатажных перавозак; адкрытасць у дзьялоў з СГА», — паведаміў старшыня міжурадавага савета.

Андрэй Кабякоў звярнуў увагу на неабходнасць павышэння эфектыўнасці працы Еўразійскай эканамічнай камісіі. «Напярэдадні падпісання дагавора аб ЕАЭС камісіяй была разгортнута актыўная дзейнасць па выяўленні існуючых выключэнняў і абмежаванняў ва ўзаемным гандлі таварамі і паслугамі. Сёння аб гэтай працы ад камісіі мы практычна нічога не чуем, больш за тое, спіс выключэнняў пачынае зноў павялічвацца», — сказаў Андрэй Кабякоў.

Прэм'ер-міністр Беларусі запатрабаваў ад Еўразійскай эканамічнай камісіі да канца лютага зрабіць аналіз прычын, якія прывялі да ўвядзення расійскім бокам аднабаковых забарон і абмежаванняў, і накіраваць яго ўрадам краін Еўразійскага эканамічнага саюза. «Практыка паказвае, што нам неабходна выходзіць на ўзгодненыя механізмы функцыянавання саюза ва ўмовах прымянення адной з дзяржаў-членаў аднабаковых захадаў абароны свайго рынку адносна трэціх краін», — сказаў Андрэй Кабякоў. — У сувязі з гэтым мы чакаем ад ЕЭК канкрэтны прапановы па дапрацоўцы дагаворна-прававой базы саюза. Асобна нам трэба прааналізаваць ролю і паўнамоцтвы ў гэтых пытаннях Еўразійскай эканамічнай камісіі».

«Трэба, напэўна, ужо шукаць адказ на пытанне: хто ж ён такі, айчыны вытворца саюза, тавары якога мы сумеснымі намаганнямі мяркуем прасоўваць, у тым ліку і за межы Еўразійскага эканамічнага саюза», — заўважыў старшыня Савета Міністраў Беларусі.

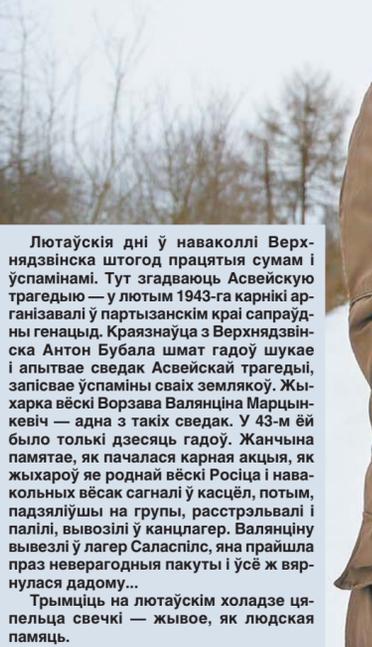
Прэм'ер-міністр Беларусі лічыць, што даклад ЕЭК павінен змяшчаць прапановы па механізме маніторынгу камісіяй выканання бакамі прынятых у ЕАЭС рашэнняў і магчымыя меры адказнасці дзяржаў-членаў за іх невыкананне. Таксама трэба прадугледзець адказнасць ЕЭК за неэфектыўнае выкананне абавязкаў па правядзенні такога маніторынгу.

Андрэй Кабякоў таксама заклікаў звярнуць увагу на пытанні палітыкі ў галіне імпартазамышчэння і прасоўванні паняцця «тавар Еўразійскага эканамічнага саюза»: «Трэба, напэўна, ужо шукаць адказ на пытанне: хто ж ён такі, айчыны вытворца саюза, тавары якога мы сумеснымі намаганнямі мяркуем прасоўваць, у тым ліку і за межы Еўразійскага эканамічнага саюза», — заўважыў старшыня Савета Міністраў Беларусі.

Андрэй Кабякоў падкрэсліў, што ЕАЭС будзе імкнуча да адкрытасці ва ўзаемадзеянні з СГА. «Аб скаардынаванай рабоце па далучэнні да СГА мы дамовіліся яшчэ ў 2002 годзе ў рамках Еўразійскага, прычым за аснову былі ўзятыя тарыфныя абавязальствы Расіі, і ніякіх іншых дамоўленасцяў у нас не было», — нагадаў беларускі прэм'ер. Ён дадаў, што калі сёння Беларусь не будзе разумець, як ідуць перамовы іе партнёраў з СГА, то яна будзе лічыць сябе свабоднай ад узгаднення і прыняцця дадатковых абавязальстваў, звязаных з уступленнем у СГА іе партнёраў.

Па завяршэнні першага пасяджэння Еўразійскага міжурадавага савета былі падпісаныя дакументы, звязаныя з фінансаваннем пилотнага праекта па ўвядзенні маркіроўкі на тэрыторыі дзяржаў — членаў ЕАЭС, распрацоўка канцэпцыі стварэння Еўразійскага інжынірынгавага цэнтру па станкабудаванні, а таксама распараджэнне, якое датычыцца далучэння Кыргызстана да Дагавора аб ЕАЭС. **Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА, Вераніка ПУСТАВІТ.**

СВЕЧКА ПАМ'ЯЦІ

Лютаўскія дні ў наваколлі Верхнядзвінска штогод працягваюцца і ўспамінамі. Тут згадваюць Асвейскую трагедыю — у лютым 1943-га карнікі арганізавалі ў партызанскім краі сапраўдны генацыд. Краязнаўца з Верхнядзвінска Антон Бубала шмат гадоў шукае і апытвае сведка Асвейскай трагедыі, запісвае ўспаміны сваіх землякоў. Жыхарка вёскі Ворзавы Валіяціна Марцынкевіч — адна з такіх сведка. У 43-м ёй было толькі дзесяць гадоў. Жанчына памятае, як пачалася карная акцыя, як жыхароў яе роднай вёскі Росіца і навакольных вёсак сагналі ў касцёл, потым, падзяліўшы на групы, расстрэльвалі і палілі, вывозілі ў канцлагер. Валіяціну вывезлі ў лагер Саласпілс, яна прайшла праз неверагодныя пакуты і усё ж вярнулася дадому...

Трыміццаць на лютаўскім холадзе цяпелца свечкі — жывое, як людская памяць.

Аўтограф

«ХАЛЯВА» БЕЗ ГАРАНТЫЙ

Каб не застацца ў накладзе, айчынным пакупнікам машын з расійскіх аўтасалонаў варта як мага хутчэй звярнуцца да прадстаўнікоў брэнда

На думку старшыні праўлення Беларускай аўтамабільнай асацыяцыі (БАА) Сяргея МІХНЕВІЧА, 2014-ы для аўтадылераў стаў годам выпрабавання. Ніколі раней яны не сутыкаліся з праблемай такога вялікага «шэрага» ўвозу — фізсабы завезлі каля 70 тысяч аўто. З іх новых — толькі 25 тысяч. Роўна столькі ж прадалі айчыныя аўтадылеры. Гэты год стаў палівым па аб'ёме рынку, але мала прынес радасці беларускім прадаўцам. Нават слаўтае «Мотаршоў» сёлета вырашылі адмяніць. Летась, асабліва напрыканцы года, шыкавалі расіяне. Нізкая цана з-за падзення расійскага рубля прыцягнула ў суседнюю краіну многіх беларусаў. Аднак чаму так атрымалася?

МЫ НЕ ВОРАГІ

Сяргей Міхневіч заявіў, што лятась быў паказаны патэнцыял нашага аўтарынку. Але з іншага боку, выявілася і тое, наколькі ва ўмовах

адкрытай з Расіяй эканомікі неабаронены рынак Беларусі і Казахстана. Аўтадылеры спрабуюць апраўдацца: маўляў, на высокія цэны нашых аўтамабільных упывае шмат фактараў — утылізацыйны збор, асабліва іспытанні ПДВ (давайна выплата), змеры па цанавым рэгуляванні. Такіх

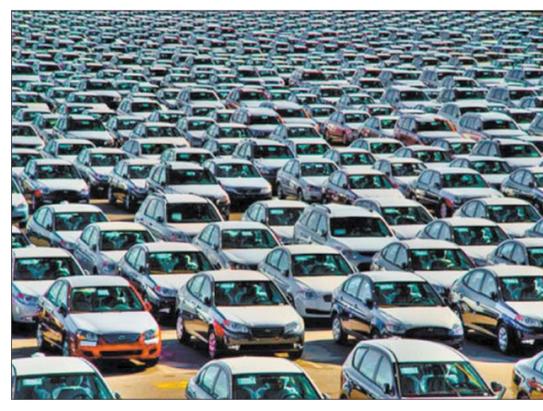
проблем у гандляроў машынамі не было нават у перыяд крызісаў 2009 і 2011 гадоў.

«Чаму мы не можам зрабіць такія цэны, як у Расіі? — сам пытае і тут жа адказвае Сяргей Міхневіч: — Таму што мы пастаўляем машыны з Захаду, плацяжы ў замежнай валю-

це, альбо праз расійскіх імпарцёраў. А расійскія дылеры закупляюць машыны ў заводзе за расійскія рублі. Яны хеджыруюць (іншымі словамі, застрахоўваюць. — Аўт.) свае рызыкі. Яны фіксуюць цэны на год у расійскіх рублях, зыходзячы з цвёрдага курсу. Для чаго на гэта ідуць вытворцы? Бо ім патрэбна доля расійскага рынку».

Аўтадылеры сцвярджаюць, што іх бізнес — не вораг эканоміцы краіны. «Мы прыносим у дзяржаву падаткі і эканомім валюту», — гаворыць Сяргей Міхневіч. — 30% вырочкі пры продажы машыны ідзе дзяржаве. А калі купляюць у іншай краіне, гэты 30% ідуць у чужы бюджэт. Прадаўцы каля 25 тысяч машын на суму каля 1 млрд долараў, мы залічалі ў бюджэт каля 300 млн. І тая, амаль такія ж, адлічэнні маглі застацца ў нашай краіне, а не ў Расіі».

А гендырэктар БАА Людміла ШАБАНАВА дадае: «Прэзідэнт аднойчы сказаў, што нельга бізнесу працаваць без прыбытку. І ён нам патрэбны для развіцця. Афіцыйны аўтабізнес павінен быць у Беларусі. І гэта, зразумела, партнёр дзяржавы».

Факт

У Мінску спрабуюць падняць педагогам заробкі

Памер штомесечных даплат да акладаў мінскіх педагогаў павялічаць. Пра гэта на калегіі Камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама паведаміў яго старшыня Міхаіл Мірончык.

«У адпаведнасці з Дэкрэтам ад 26 ліпеня 1999 г. №29 «Аб дадатковых мерах па ўдасканаленні працоўных адносін, умацаванні працоўнай і выканальніцкай дысцыпліны», для павышэння заробатнай платы педагогічных работнікаў у 2015 годзе прынята рашэнне выдаткаваць дадатковыя грашовыя сродкі ў памеры 30% фонду тарыфных акладаў. Летася на гэтыя мэты было накіравана 20% фонду», — унёс у пытанне яснасць Міхаіл Мірончык.

У сістэме адукацыі горада працуюць амаль 46,6 тысячы чалавек, з іх 30,3 тысячы — педагогі. Сярэднямесячная заробатная плата педагогічных работнікаў за снежань 2014 г. складала Вр6 млн 48 тыс., наستاўнікаў — Вр6 млн 359 тыс. Як падкрэсліў Міхаіл Мірончык, невысокі заробак адукацыйнага сур'ёзнаму матывам для адтоку кадраў з сістэмы адукацыі, і гарадскія ўлады пастаянна робяць захады для вырашэння гэтай праблемы. Акрамя сродкаў, што выдзяляюцца па Дэкрэце №29, сталічныя наостаўнікі атрымліваюць фіксаваную штомесечную даплату да ставак заробатнай платы — яе памер даходзіць да Вр520 тыс.

Надзея НІКАЛАЕВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

Джихадзісты рыхтуюць атакі ў 10 краінах Еўропы

Італьянскія СМІ пішуць, што джихадзісты рыхтуюць сіхронныя атакі адразу ў 10 краінах Еўропы. Гэтую інфармацыю, як сцвярджае газета Il Giornale, распушчыл італьянскі разведка «Масад». «Італія можа стаць сцягом еўрапейскага джихаду», — піша выданне, паведамляючы, што на тэрыторыі краіны знаходзіцца 162 баевікі самаабвешчаныя «Ісламскай дзяржавы». Акрамя таго, Рым і Ватыкан на яго тэрыторыі ідэальна падыходзяць на ролю сімвалічнай мэты ісламскіх экстрэмістаў. Па звестках «Масад», на якія спасылся Il Giornale, ісламскія баевікі таксама рыхтуюць новыя атакі ў Францыі (там знаходзіцца 350 баевікоў), Вялікабрытаніі (622), Бельгіі (75), Нідэрландах (83), Швецыі (125), Даніі (43) і Германіі (220). У большасці выпадкаў гаворка ідзе аб прадстаўніках другога ці трэцяга пакалення арабскіх імігрантаў, якія маюць легальныя пашпарты, выданыя ў іх еўрапейскіх краінах.

СМІ назвалі імя і пол будучага дзіцяці прынца Уільяма

Прынц Уільям і Кейт Мідлтан стануць бацькамі дзіцяці. Пра гэта паведамляюць брытанскія СМІ са спасылкай на крыніцу ў асяроддзі каралеўскай сям'і. Адзначаецца, што пол дзіцяці стаў вядомым пасля праведзенай на 21-м тыдні цяжарнасці ультразвуковай дыягностыкі. Крыніца выдання распавяла, што пры выбары імя пара валгася паміж традыцыйнымі Элізабэт або Мэры, аднак у выніку Уільям і Кейт вырашылі назваць дзіця ў гонар бабулі — прынцэсы Дзіяны.

Першы гатэль з персаналам з робатаў адкрываецца ў Японіі

Кіраўніцтва японскага тэматычнага парка Huis Ten Bosch анансавала распрацоўку гатэля, персанал у якім будзе складацца выключна з робатаў. Праект атрымаў назву Henn-na Hotel, што ў перакладзе азначае «Дзіўны гатэль», паведамляе CNN. Прадстаўнікі парка плануць адкрыць для наведвальнікаў першыя 72 пакоі 17 ліпеня 2015-га і яшчэ столькі ж — у 2016 годзе. На рэспубліканскай будучы сустракаць тры чалавекі і адна актрыда. Аўтары праекта абяцваюць, што яны змогуць афармляць уезд і выезд і разумна гутарыць з пастаяльцамі. У нумары гасцей праводзіць адзін з чатырох парцье. Пра колькасць робатаў-прыбіральныхчыкаў не паведамляецца.

ПАДРАБЯЗНАСЦІ

Піва і сон ратуюць ад дэменцыі і хваробы Паркінсона?

Злучэнне пад назвай ксантагумол даўно прыцягнула ўвагу спецыялістаў. Яно вядома сваімі антыаксідантнымі і супрацьпалівацкімі ўласцівасцямі. Акрамя таго, ксантагумол карысны для сардэчна-сасудзістай сістэмы, распаўвадае Zee News. Навукоўцы з Амерыканскага хімічнага таварыства мяркуюць, што аксілянае пашкоджанне нервовых клетак прыводзіць да развіцця нейрадэгенератывных захворванняў. Аказваецца, ксантагумол здольны абараніць клеткі мозгу ад іх. Верагодна, ён можа запавольваць працэс развіцця такіх захворванняў, як хвароба Альцгеймера і хвароба Паркінсона. Яшчэ адно недаўняе даследаванне паказала: паабегнуць праблем з мозгам у старасці дапамагае моцны сон. Калі чалавек прытрымліваецца правільнага рэжыму сну (спіць па 8 гадзін), дык ён наўрад ці сутыкнецца з хваробай Альцгеймера.

КОРАТКА

Пасольства Латвіі ў Беларусі ў 2014 годзе выдала беларускім грамадзянам больш як 71 тыс. шэнгенскіх віз (амаль на 26% больш у параўнанні з 2013 годам).

Больш як 25,6 тыс. мінчан у 2014 годзе атрымалі дзяржаўную адрадную сацыяльную дапамогу (ДАСД) на агульную суму Вр54,5 млрд. Колькасць атрымальнікаў ДАСД у сталіцы ў мінулым годзе ў параўнанні з 2013 годам павялічылася на 23 працэнты.

Міністэрства транспарту і камунікацый мае намер падрыхтаваць нарматыўную базу для павелічэння памеру штрафаў безлітнікам.

На 1 лютага бягучага года ў 277 арганізацыях краіны была пратэрмінаваная запаячанасць на 49,3 тыс. работнікаў. Сума пратэрмінаванай запаячанасці складала на 1 лютага бягучага года Вр171 млрд, або 0,8% фонду заробатнай платы па краіне за снежань 2014 года.

Учора раніцай у Мінску быў учынены буйны крадзеж з крамы на вуліцы Камсамольскай. Каля 5.00 невядомыя, пашкоўдзіўшы шклянныя дзверы і вітрыны, выкравілі з салона TimeCity дарагія наручныя гадзіннікі.

Бяспека жыцця

ДАБРАБЫТ ЗБЕРАГУЦЬ... ЭКАЛАГІЧНЫЯ КАЛІДОРЫ

Калі ў населеным пункце — маленькай вёсцы ці буйным горадзе — пачынаецца новабудова, гэтыя аб'екты нязбавна выклікаюць цікавасць у мясцовых жыхароў. Карысць ці шкоду насельніцтву прыносяць жылля дамы або новыя прадпрыемства? Як яны наўплываюць на прыроду? Напэўна, кожны з нас хоча раз даць задаваць сабе такія пытанні. І мелі рацыю, бо права на спрыяльнае навакольнае асяроддзе гарантавана нам Канстытуцыяй, а значыць, павіна выконвацца. Адным з важных інструментаў у рэалізацыі гэтага права можна назваць дзяржаўную экалагічную экспертызу. Як сёння дзейнічае прыродаахоўны механізм у вобласці сталічнага будаўніцтва, «Звяздзе» расказаў начальнік упраўлення дзяржаўнай экалагічнай экспертызы Мінпрыроды Аляксандр АНДРЭУ.

— Аляксандр Андрэвіч, чым займаецца ваша ўпраўленне на практыцы?

— Мы праводзім экалагічную экспертызу галіновых і ведамасных канцэпцый і праграм, планаў прамыслова небяспечных аб'ектаў і горадабудаўнічых праектаў, праектаў тэхнічных нарматыўных прававых актаў і інш. Разглядаюць праектаў праграм, генпланаў сталіцы і абласных цэнтраў, планаў прамыслова небяспечных аб'ектаў, у якіх базавы памер санітарна-ахоўнай зоны 500 і больш метраў, займаецца непасрэдна Мінпрыроды. Генпланы астатніх населеных пунктаў краіны і планы іншых небяспечных прамысловых аб'ектаў — кампетэнцыя тэрытарыяльных органаў і Мінскага гарадскога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя.

Праекты будаўніцтва іншых аб'ектаў — сацыяльных устаноў і жылых дамоў, якія не лічацца небяспечнымі ў экалагічным плане, сёння разглядае РУП «Галоўдзяржбудэкспертыза». Але гэта зусім не азначае, што нас не цікавіць, дзе і як яны будуць размяшчацца, — усё павіна адпавядаць зацверджанай, у тым ліку і намі, горадабудаўнічай дакументацыі.

СТАР 6

Культурны напрамак

ЧЫМ БАГАТЫЯ

Дзеячы культуры аналізавалі, чым можа ганарыцца галіна

Пра гэта ішла гаворка на калегіі Міністэрства культуры па выніках працы ў 2014 годзе. Вынікі падвёў міністр культуры Барыс Святлоў, але вельмі актыўна выступалі самі прадстаўнікі сферы, кіраўнікі і супрацоўнікі арганізацый — такіх, як Белдзяржфілармонія, Рэспубліканскі тэатр беларускай драматургіі, Беларуская дзяржаўная акадэмія мастацтваў, а таксама музеяў, навуковых клубных і адукацыйных устаноў у галіне культуры. Выступалі шчыра, казалі, што турбуе, пра тэндэнцыі, якія могуць мець у будучыні не зусім чаканыя наступствы.

Выслушаўшы ўсіх, намеснік прэм'ер-міністра Наталля КАЧАНОВА падсумавала:

— Мы жывём у цудоўнай краіне, у нас цудоўныя людзі, якія прапаноўваюць цікавыя праекты, што рэалізуюцца ў розных рэгіёнах. Гэта трэба давесці да нашых жыхароў. Каб гэта ўсё культурнае багацце бачылі людзі, каб яны маглі ганарыцца сваёй краінай — а ў нас ёсць што паказаць.

Сапраўды, галоўнае багацце галіны — людзі: у сферы культуры працуе каля 64 з паловай тысяч спецыялістаў. І яны гатовыя працаваць «дзеля любоўі да мастацтва». Узровень сярэднямесячнай заробтнай платы работнікаў культуры склаў 60,6 працэнта ад сярэдняй заробтнай платы па краіне. Таму гаворка ішла пра неабходнасць шукаць шляхі удасканалення матэрыяльнага стымулявання ў сферы культуры як за кошт бюджэтных так і пазабюджэтных сродкаў.

Але ў мінулым годзе аб'ём бюджэтных сродкаў на падтрыманне і развіццё сферы культуры і на капітальнае будаўніцтва па папярэдніх звестках склаў 0,46 працэнта ад валовага ўнутранага прадукту, ці каля 3,5 трлн рублёў (менш, чым у 2013-м). Аднак ад пазабюджэтных дзейнасці арганізацый культуры атрыманы сродкі ў памеры трохі больш за 1 трыльён, што на 26,4% больш, чым у 2013 годзе. Больш за 80% пазабюджэтнага даходу забяспечваецца ад аказання платных паслуг насельніцтву. Павялічыўся аб'ём спонсарскай дапамогі.

— Праведзена сістэмная аптымізацыя сеткі арганізацый культуры. Га-

лоўная мэта — не механічнае скарачэнне штатаў, а скарачэнне, стварэнне і ўкараненне мадэляў найбольш эфектыўнага выкарыстання працоўных і матэрыяльных рэсурсаў, — сказаў міністр культуры Барыс СВЯТЛОЎ. — Агульная колькасць работнікаў у галіне культуры за перыяд аптымізацыі зменшылася амаль на 6800 штатных адзінак, альбо на 9,5%. Эканамічны эфект ад правядзення аптымізацыі ў адукацыю прагнозу на 2015 год ацэньваецца прыкладна ў 294 мільярды рублёў. Але трэба правесці якасны аналіз аптымізацыі.

— Несумненна, у сферы ёсць яшчэ рэзервы для аптымізацыі. Але яна павінна праходзіць асцярожна і мець несумненны вынік, — удакладніла Наталля Качанова. — Як мы чулі, могуць быць розныя варыянты, як у выпадку з бібліятэкамі: бібліятэка — гэты музей, бібліёбус. Я думаю, што аптымізацыя не дзеля таго, каб скараціць людзей, а каб гэтая сістэма працавала больш эфектыўна, і разам з тым каб былі магчымаці павышэння заробтнай платы тым, хто працуе.

Таксама Наталля Качанова звярнула ўвагу на тое, што ў краіне маюцца помнікі гісторыка-культурнай спадчыны, прынятыя праграмы («Замкі Беларусі», «Служкія паясы»). Аднак гэты патэнцыял недастаткова эфектыўна выкарыстоўваецца для развіцця культурнага турызму, сучаснага бізнесу. Задача Міністэрства культуры — не проста займацца рэстаўрацыяй помнікаў, а стварыць на іх аснове культурны прадукт і яго пазіцыянаваць.

— Трэба займацца рамонтам і рэканструкцыяй аб'ектаў культуры, але нельга пачынаць усё і адразу, лепш канцэнтравать свае намаганні там, дзе ўжо пачаты работы, і іх завяршыць. Напрыклад, рэканструкцыя «Беларусьфільма». Работы былі пачатыя, больш за 700 мільярдаў рублёў затрачана. Гэты аб'ект трэба завяршыць. Што тычыцца іншых аб'ектаў — трэба вырабляць стратэгію і запатнаваць вырашаць пытанні мадэрнізацыі і рэканструкцыі і капітальных рамонтаў аб'ектаў культуры.

Ларыса ЦІМОШЫК

Блізкая ўлада

За сітуацыяй бачыць чалавека

Як паказвае практыка, на Міністэрстве вельмі запатрабаваны тэлефонныя «прамыя лініі». На адной з апошніх старшыня Мініаблвыканкама Сямён Шапіра прыняў каля 20 званкоў. Разам з тым датэлефанавацца да кіраўніка цэнтральнага рэгіёна спрабавалі нашмат больш чалавек.

— Пытанні, з якімі звяртаюцца людзі на асабістых прыёмах, разглядаюцца канкрэтна і прынцыпова. Тое ж самае і з «прамымі лініямі», што праводзяць старшыня Мінскага абласнога выканаўчага камітэта Сямён Шапіра і яго намеснікі, — адзначыла намеснік аддзела па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб аблвыканкама Аксана ТАРАНДА.

Выявіў падчас тэлефоннай размовы тое, у чым заключаецца праблема і ці мае рацыю заяўнік, не заўсёды магчыма. Часам чалавек гаворыць адно, а пры далейшым вывучэнні сітуацыі з выездам на месца, выслухоўваным меркаванню розных бакоў карціна атрымліваецца зусім іншая. «Таму далёка не ўсе тэмы, што з'яўляюцца падчас «прамых ліній», вырашаюцца імгненна, адразу», — канстатавала Аксана Мікалаеўна.

Напрыклад, на адну з «прамых ліній» паскардзілася жанчына, што сельвыканкам не прымае рашэнне аб выдзя-

ленні ёй зямельнага ўчастка. «На гэты конт ёсць абгрунтаванае рашэнне суда», — сцвярджала яна. Старшыня аблвыканкама асабіста даручыў спецыялістам выехаць на месца. У сітуацыі разбіраліся разам з прадстаўнікамі землеўпарадкавальных службаў, сельвыканкама. Аказалася, што жанчына хітрыла. На самой справе рашэння аб перадачы ёй надзелу няма. У пастаноўку суду зямельнай камісіі Мінскага райвыканкама рэкамендавана разгледзець гэтае пытанне.

Жыхар Маладзечанскага раёна расказаў, што ў вёсцы, дзе ён жыве, ужо некалькі гадоў як закрылі магазін, а аўтакрама яго не задавальняе. На самой справе гандлёвы пункт месціўся ў будынку фельчарска-акушарскага пункта на плошчы ў 12 квадратных метраў і не адпавядаў санітарным нормам, іншым патрабаванням. Таму яго і закрылі. У вёску тры разы на тыдзень прыязджае аўтакрама, дзе можна набыць усё неабходныя прадукты харчавання, бытавыя і гаспадарчыя тавары.

Але бываюць і просьбы, на якія нельга не адклікнуцца нават проста па чалавечы. У прыватнасці, да кіраўніка цэнтральнага рэгіёна звярнулася грамадзянка, якая прасіла арганізаваць дастаўку яе мужа ў Мінскую раённую бальніцу на гемадыяліз. Дабірацца туды самастойна яны не маюць магчымасці. Па даручэнні Сямёна Шапіры праблема

была вырашана: цяпер хворага дастаўляюць на працэдур у аўтатрансартам бальніцы.

Заяўніца з Валожынскага раёна прасіла, каб перадалі інтэрнат на баланс жыллёва-камунальнай гаспадаркі. Будынак належыць прадпрыемству меліярацыйных сістэм, але ў ім пражываюць людзі, якія ніколі не працавалі ў гэтай арганізацыі. Просьба задаволеная: інтэрнат перайшоў у падпарадкаванне ЖКГ. У ім будзе праведзены рамонт, усталяваны лічбыльнікі электраэнергіі.

На «прамыя лініі» паступаюць і скаргі на неасвоечасовую выплату аліментнага ўтрыманні, аб гэтым паведаміла маці з Барысава. Па даручэнні губернатара з ёй разбіраліся цэлым. Сапраўды, такая праблема ёсць. Аліменты выплачваюцца па рэштковым прынцыпе, толькі пасля выдачы заробтнай платы. У гэтым пытанні пазіцыя Сямёна Шапіра адначасна: так не павінна быць, аліменты на дзённую маці павінны атрымліваць своечасова, па законе.

Летась у Мінскім абласным выканаўчым камітэце адбылося больш як 500 «прамых ліній». Сёлета яны арганізуюцца штогодзён, «на прыватдзе» будучы як старшыня аблвыканкама Сямён Шапіра, так і яго намеснікі. З графікам правядзення «ліній» у першым квартале можна азнаёміцца на сайце аблвыканкама. Тацяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Да кожнай скаргі — індывідуальны падыход

Такая форма работы са зваротамі грамадзян у Прыдзвінскім краі не навінка. Падчас званкоў на «прамыя лініі» ў Віцебскі аблвыканкам людзі ў асноўным атрымлівалі інфармацыю тлумачальнага характару. У прыватнасці па парадку правядзення капітальнага рамонта жылых дамоў, рэарганізацыі прадпрыемстваў, сельскагаспадарчых арганізацый, перспектывах забудовы і іншых пытаннях, паведаміла карэспандэнт «Звязды» намеснік аддзела па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асоб Віцебскага аблвыканкама Ілона ШУЛЬГА.

Разам з тым, была аказана і рэальная дапамога. Напрыклад, жыхар Гарадочкага раёна паскардзіўся на тое, што ў кватэры холадна. Высветлілася, што ён жыве ў доме, які раней знаходзіўся на балансе ваеннай часці. Там частка кватэр будзе выкарыстоўвацца ў якасці арэнднага жылля. На пустуючыя «квадартныя метры», пакуль туды не засяліліся арандатары, не

падавалі цяпло... Зразумела, што гэта не магло не адбіцца на якасці ацяплення ў доме ў цэлым. У райвыканкаме паабяцалі, што ўжо ў бягучым месяцы, калі наваеслы зоймуць кватэры, пачнуць плаціць за ацяпленне, праблема будзе знятая.

Жанчыне з Талачынскага раёна паспрыялі ў працаўладкаванні ў сферы гандлю. Яна ўжо праходзіць медыцынскую камісію. У абласным цэнтры камунальнікам указалі на неабходнасць своечасова падсыпаць пяском тратар на вуліцы, пра якую паведаміў заяўнік. Аказана садзейнічанне ў прыватнасці кватэры ў двухкватэрным жылым доме ў Віцебску: грамадзяніну падказалі варыянт, як магчыма законным шляхам гэта зрабіць.

Былі званкі і наконт пытання прыватнасці кватэр. Дадзе-ні адпаведныя даручэнні рэагавалі ў спрэрчных, на погляд грамадзян, выпадках.

Аляксандр ПУКШАНСКІ

ЯК НЕ «ПРАЛЯЦЕЦЬ»?

25 тысяч беларусаў, якія купілі новыя аўто ў расійскіх дэalers, безумоўна, спадзяюцца на гарантыйнае сэрвіснае абслугоўванне ў нашых аўтасалонах

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

адпаведных брэндаў. Аднак не так усё проста. Многія сёння сутыкнуліся з адмовай абслугоўвання машыны. І на гэта ёсць дастаткова аб'ектыўныя прычыны: «Кожны дылер гатовы браць на гарантыйны тэрмін тады, калі яму гэтыя выдаткі будзе пакрываць вытворца, — тлумачыць кіраўнік БАА. — Але сам сэрвіс ім выгад-

«Жалыва» без гарантый

ны, таму яны не па сваім нейкім капрызе адмаўляюцца. Выключэнні бываюць наступныя: вытворцы могуць па нейкіх брэндах перасладваць свае інтарэсы, бывае, што аўто выпушчана з іншымі тэхнічнымі характарыстыкамі, для іншага клімату». Што гэта значыць? Скажам, калі аўтамабіль быў спраектаваны і сабраны для рынку Амерыкі ці Арабскіх Эміратаў, а потым трапіў на еўрапейскі рынак, то яго абслугоўваць ніхто не будзе. У такім аўто будзе дваіное кандыцыянаванне, але вы не знайдзеце там «печкі» і змерзнецце ўзімку. І шмат яшчэ якіх нюансаў можа быць. У прынцыпе, расійская аўто падыходзіць для нас па клімаце. Таму, хутчэй за ўсё, дылеры, якія адмаўляюць абслугоўваць іх, робяць гэта па нейкіх унутраных дамоўленасцях з вытворцамі. Хаця многія цяпер стараюцца дамоўляцца аб адваротным. Нагадаю, што сэрвіс

для саміх дылераў — гэта жыццёвы грошы. Варта ведаць пакупнікам за межных аўто з Расіі і тое, што суседскія дылеры падчас ажыятажу дрэнна запэўнялі сэрвісных кліентаў. Правярце іх, калі ласка, каб не «праляцець». Звярніцеся ў самы бліжэйшы час у сваё фірменнае аўтацэнтра. Гэта паслуга бясплатная.

БЕЛАРУСЫ Ў ЛІДАРАХ

Уважлівае вывучэнне статыстыкі амаль заўсёды прыводзіць да цікавых высноваў. Адна з іх — пры лютым крызісе продажы машын прэміум-класа не змяншаюцца. Летась нашы дылеры прадалі, напрыклад, 48 мерседэсаў S-класа і 3 кабрыялеты (BMW і Porsche).

Не менш цікава, што ў двух класах лідарам продажаў стаў Geely, новы беларуска-кітайскі брэнд. Гэта малы сярэдня клас (1238) і сярэдня красовер (453).

ШТО БУДЗЕ ЗАЎТРА?

Пра тое, што айчынная аўтамабільная галіна сёлета апынулася ў не надта добрым стане сведчыць і такі факт: Дзмітрый ЯРОТА, кіраўнік рэкламнага агенцтва «Рэмарк», яшчэ раз пацвердзіў, што «Мотаршоу-2015» у канцы мая дакладна не будзе. І добра, калі ў 2016-м яно адбудзецца.

Аб'ём продажаў новых аўтамабіляў у Беларусі ў 2015 годзе, на думку члена праўлення БАА Аляксандра ЧУПРЫГІНА, можа скараціцца на трэць у параўнанні з узроўнем 2014 года. «Вялікая аптымізм» у дылераў няма. Мы прагназуем, што ў 2015 годзе, пры параўнальна спрыяльным развіцці эканамічнай сітуацыі, продаж новых аўтамабіляў у Беларусі склаўся 20–25 тысяч адзінак супраць прагназаваных на 2014 год 30–35 тысяч. Фактычна каля

15 тысяч аўтамабіляў, якія маглі б быць прададзены беларускімі дылерамі ў 2015-м, ужо ўвезены ў краіну ў канцы мінулага года з Расіі на хвалі ажыятажнага попыту», — растлумачыў эксперт.

Прадстаўнік БАА паведаміў, што беларускія дылеры вядуць перамовы з аўтавытворцамі наконт больш выгадных умоў пастаўкі тэхнікі ў краіну. Акрамя таго, у студзені БАА звярнулася ва ўрад Беларусі з прапановай падтрымаць афіцыйны аўтамабільны бізнес. «Сёлета чакаць выбуху попыту на новую аўтааўтамабільную прыходзіцца. Калі, як і ў 2014-м, палова новых аўтамабіляў у Беларусі будзе не ад афіцыйных дылераў, то праз год некаторыя беларускія імпартёры будучы вымушаны спыніць сваё існаванне», — рэзюмаваў Аляксандр Чупрыгін.

Уладзіслаў КУЛЕЦКІ.

Розгалас

ПАТОК БЕЖАНЦАЎ НЕ ЗМЯНШАЕЦЦА

Жыхары «гарачых кропак» усходняй Украіны працягваюць шукаць прытулак у Беларусі.

— У сувязі з вядомымі падзеямі Беларусі з краінамі суседнямі сутыкнулася з кантраляваным і некантраляваным прыбыццём грамадзян Украіны ў нашу краіну, — кажа Аляксей БЯГУН, намеснік Дэпартаменту па грамадзянстве і міграцыі Міністэрства ўнутраных спраў. — Летась органы ўнутраных спраў зафіксавалі каля 50 тысяч украінцаў, якія прыбылі ў Беларусь. Адна частка атрымала дазвол на часовае пражыванне па прычыне працоўнай дзейнасці, другая — на пастаяннае жыхарства. Акрамя таго, больш за 600 грамадзян Украіны, якія прыбылі з рэгіёнаў баявых дзеянняў, атрымалі дадатковую сацыяльную абарону.

У агульнай масе мігрантаў з зоны баявых дзеянняў ёсць і тыя, хто паспеў адзначыцца некалькімі крадзяжкамі, але яны істотна не ўплываюць на крывамянае становішча ў краіне. Нягледзячы на гэта, у Беларусі для мігрантаў ужо сёлета плануецца ўвесці абавязковую працэдур дактыласкапіі.

Пры гэтым патоку бежанцаў не змяншаецца. Толькі ў студзені 2,5 тысячы жыхароў суседняй Украіны звярнуліся ў кампетэнтыя органы Беларусі, каб урэгуляваць іх прававы статус. Усе тры цэнтры часовага пражывання бежанцаў альбо тых, хто хадайнічаў аб гэтым статусе, запоўнены. У іх пражываюць пераважна украінцы.

Варта дадаць, што летась падраздзяленні органаў унутраных спраў затрымалі 11 груп нелегальных мігрантаў колькасцю 44 чалавекі. Заведзена 52 крымінальныя справы за незаконную міграцыю. Праваахоўнікі таксама перарвалі 18 каналаў нелегальнай міграцыі. За межы краіны выслалі звыш 2,6 тысячы замежнікаў.

Тарас ШЧЫРБІ

Погляд

УТРЫМАЦЬ ВЫСОКУЮ ПЛАНКУ

ЗНЕСНЕПАЛІТЫЧНЫЯ АРЫЕНЦЫРЫ 2015 ГОДА

Знешняя палітыка Беларусі паказала высокую вынікі ў 2014 годзе. З найбольш яркіх можна назваць дасягнутыя ў Мінску дамоўленасці па Украіне, з дапамогай якіх удалося знізіць інтэнсіўнасць баявых дзеянняў на некалькі месяцаў і выратаваць сотні, калі не тысячы жыццяў. Беларусь сваімі дзеяннямі па вырашэнні украінскага крызісу таксама прадэманстравала ўсім, што з'яўляецца найважнейшым донатарам у сферы беспаспехі ў еўрапейскім рэгіёне, пра што і раней гаварылася кіраўніцтвам краіны, але не ўсе жадалі гэта ўспрымаць сур'ёзна.

Поспехі Беларусі прывялі да сур'ёзнай змены настрою ў дачыненні да Беларусі з боку Еўрасаюза, які ўпершыню за многія гады пачаў ставіцца да нас з відавочнай павагай. Гэта адбылася і на істотным скарачэнні санкцый у дачыненні нашай краіны. Адчувальна палепшыліся стаўкі ў 3ША. У няпростах умовах была ажыццяўлена паспяхова падрыхтоўка да запуску Еўразійскага эканамічнага саюза з 1 студзеня 2015 года. Не варта забываць і пра тое, што пасля адмовы Украіны ўзначаліць СНД Беларусь другі год запар ажыццяўляла старшыняўскія функцыі ў гэтай арганізацыі. Нават спартыўнае дасягненне беларускай зборнай на Алімпіядзе (8-е месца ў неафіцыйным камандным заліку XXII зімовых Алімпійскіх гульняў у лютым 2014 года) прынеслі нашай краіне адчуваальныя знешнепалітычныя дывідэнды. Не меншае значэнне меў і праведзены ў Мінску 78-ы чэмпіянат свету па хакеі, які наведвала мноства палітыкаў і журналістаў, а пасля даў аб ім у сваіх краінах вельмі пазітыўныя водгукі.

Дасягнутыя ў 2014 годзе высокая планка знешнепалітычнай эфектыўнасці выступае

сур'ёзныя патрабаванні да яе падтрымання і ў 2015 годзе. А ён будзе не менш складаным па параметрах выклікаў для беларускай дыпламатыі. Аднай з найважнейшых задач становіцца развіццё еўразійскай інтэграцыі ў выгадным для Беларусі фармаце. Беларусь будзе і сёлета, як і ў папярэднія гады, пераконваць партнёраў хутчэй адмовіцца ад усіх дыскрымінацыйных фарматаў і абмежаванняў, якія перашкаджаюць ЕАЭС працаваць у поўную сілу. Еўразійскую эканамічную камісію неабходна зрабіць сілай, здольнай пазітыўна ўплываць на развіццё эканомікі краіны, што ўваходзіць у арганізацыю, а не арганам, дзе існуючыя паміж краінамі недамоўкі і супярэчнасці паралізуюць сур'ёзныя ініцыятывы. Гэта актуальна, у тым ліку, у сувязі з пашырэннем удзельніцтва еўразійскай інтэграцыі з тройкі да чацвёркі пасля далучэння Арменіі, і чаканым далучэннем Кыргызстана.

Падобная задача стаіць і ў сувязі з далейшым развіццём Саюзнай дзяржавы. Несумненна, што ў 2014 годзе лідарамі абедзвюх дзяржаў было прадэманстравана відавочнае імкненне да захавання статусу гэтага інтэграцыйнага ўтварэння як аднаго з найважнейшых праектаў на многія гады наперад. У той жа час апошнія месяцы 2014 года былі азмрочаны забаронамі Расельгаснагляду на экспарт беларускай мясной прадукцыі на расійскі рынак, што нанесла беларускай эканоміцы адчувальную шкоду (каля 100 мільёнаў долараў). Неабходна раз і назаўсёды сфарміраваць такія ўмовы функцыянавання саюзнага супрацоўніцтва, якія зробіць у будучыні такія практычныя немагчымымі.

Адным з найбольш цікавых і адказных мерапрыемстваў 2015 года стане рыжскі саміт у рамках праграмы «Усходняе партнёрства», запланаваны

на май. У яго рамках, хутчэй за ўсё, Беларусь і ЕС змогуць падпісаць дагавор аб спрашчэнні візавых адносін і рэадмісіі. Пасля яго ўваабнаўлення ў жыццё кошт шэнгенскіх віз для грамадзян Беларусі павінен зменшыцца амаль удвая, з 60 да 35 еўра, і беларускі бок настойвае на тым, каб пакет дакументаў для афармлення візы быў скарачаны да мінімальнага і быў уніфікаваны для ўсіх пасольстваў краін ЕС. Паказальна таксама гатоўнасць ЕС да перамоў аб поўнай адмене санкцый супраць Рэспублікі Беларусь. У той жа час пазіцыя беларускага боку па іх застаецца прычысловай — Еўрасаюз павінен адмовіцца ад практыкі дваітных стандартаў і выстаўлення для выдзянення падобных перамоў папярэдніх умоў, непрыемных для статусу Беларусі як раўнапраўнага удзельніка міжнародных адносін.

У маі 2015 года таксама чакаецца візіт у Беларусь старшыні Кітайскай Народнай Рэспублікі Сі Цзіньпіна. Нягледзячы на ​​эўрапейскія сталіцы могуць пахваліцца тым, што іх наведваў лідар такой вялізнай краіны, уплыву якой на сусветнай арэне імкліва расце з кожным годам. Для Сі Цзіньпіна гэта будзе ўжо другі візіт у Беларусь (першы — у 2010 годзе). Галоўнай задачай перамоў з беларускага боку стане пераход цудоўных палітычных адносін з Кітаем у канкрэтныя выгады для беларускай эканомікі, якая зведвае няпростыя часы з-за падзення эканомікі Расіі і ваіны ва Украіне. Можна чакаць абвясчэння дамоўленасцяў аб прыходзе сур'ёзных кітайскіх кампаній у Кітайска-беларускі індустрыяльны парк, таксама ёсць настрой на ўзгадненне механізмаў па павелічэнні беларускага экспарту на самы вялікі ў свеце кітайскі рынак.

Сяргей КІЗІМА, доктар палітычных навук

ПОМНІМ І ГАНАРЫМСЯ!

Патрыятычная акцыя маладзёжных атрадаў аховы правапарадку «Мы помнім і ганарымся!» прайшла ў Брэсцкай крэпасці. Юнакі і дзяўчаты ў форме памочнікаў міліцыі ўсклалі кветкі да Вечнага агню, ушанавалі памяць абаронцаў крэпасці і ўсіх ахвяраў ваіны хвіліна маўчання.

Акцыя пад назвай «Мы помнім і ганарымся!» стартвала на плошчы Перамогі ў Мінску 19 студзеня, падчас з'езда грамадскага аб'яднання «БРСМ». А 6 лютага маладыя актывісты аховы правапарадку сабраліся ў крэпасці-герой, якая першай прыняла на сябе удар ваіны. Пасля мітыngu хлопцы і дзяўчаты накіраваліся да будынка былой казармы, а цяпер будоўлі маладзёжнага патрыятычнага цэнтру. Там яны папрацавалі на расчэстыцы і добраўпарадкаванні тэрыторыі. Дарэчы, гэты цэнтр аб'яўлены Брэсцкай абласной маладзёжнай будоўляй.

Мерапрыемстве працягнулі ў вайсковай часці, дзе памочнікі міліцыі атрымалі майстар-клас ад атрада міліцыі асабога прызначэння. Затым лепшыя прадстаўнікі руху маладзёжных атрадаў аховы правапарадку атрымалі нагрудныя знакі БРСМ «За адзнаку ў ахове правапарадку» і граматы Цэнтральнага камітэта. Узнагароды ўручылі першы сакратар ЦК БРСМ Андрэй Белжко.

Яна СВЕТАВА.

ЗОЛАТАВАЛЮТНЫЯ РЭЗЕРВЫ ПАМЕНШЫЛІСЯ ДА 4,7 МЛРД ДОЛАРАЎ

Такім чынам, згодна з інфармацыяй статыстыкі Нацыянальнага банка краіны, золатавалютныя рэзервы Беларусі ў адпаведнасці з метадалогіяй Міжнароднага валютнага фонду скараціліся за студзень на 334,4 млн долараў і, па папярэдніх падліках, на 1 лютага склалі 4 млрд 724,7 млн долараў. У нацыянальным вызначэнні аб'ём золатавалютных рэзерваў паменшыўся на 193,6 млн долараў і на пачатак месяца склаў 5 млрд 522,4 млн долараў.

Сяргей КУРКАЧ.

САНІТАРНЫЯ ДНІ Ў АПТЭКАХ АДМЯНЯЮЦЦА

З прапановай арганізаваць работу аптэк у начны час выступіла Міністэрства аховы здароўя.

«У сувязі з сезонным пад'ёмам захваральнасці насельніцтва на вірусныя інфекцыі і павелічэннем колькасці наведвальнікаў Міністэрства аховы здароўя звяртае ўвагу на неабходнасць арганізацыі работы аптэк усіх формаў уласнасці па максімальна працяглам рэжыме працоўнага дня і разгледзець магчымасць работы аптэк у начны час», — сказана ў лісце з падпісам намесніка міністра аховы здароўя Вячаслава Шыла, размешчаным на афіцыйным сайце міністэрства.

Таксама аптэкам прапануецца праводзіць санітарна-гігіенічную апрацоўку памяшканняў, у тым ліку санітарныя дні (санітарныя гадзіны), у непрацоўны час.

Надзея НІКАЛАЕВА.

«ЧОРНЫЯ» МАНЕТЫ

Нацыянальны банк выпусціў у абарончым памятным манетам «Мікалай Радзівіл Чорны» серыі «Умацаванне і абарона дзяржавы», паведамілі ва ўпраўленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў галоўнага банка краіны.

■ Ёсць кантакт

ЗАКІНЕМ «СЕТКІ» РАЗАМ

Студэнцкую моладзь запрашаюць абмеркаваць надзённыя праблемы ў адукацыі

Ці моцны студэнты ўплываць на якасць навучання? Наколькі яны задзейнічаны ў кіраванні сваёй ВНУ? Што выйграла ці прайграла Беларусь, якая пакуль не далучылася да Балонскага працэсу? Аб усім гэтым шла гаворка падчас сустрэчы міністра адукацыі Міхаіла ЖУРАЎКОВА са студэнцкім актывам у рамках Рэспубліканскага маладзёжнага студэнцкага форуму ў Горках.

УСЁ — У РУКАХ МАЛАДЫХ

— Хачу быць з вамі шчырым: сістэма адукацыі перажывае няпростыя часы... Яе не крытыкуе хіба што толькі лянвы: усе ведаюць, як лячыць і як вучыць. І ўсе імкнучы даваць нам парад. Вось чаму для нас вельмі важна пануць галас маладых. Бо менавіта вам у гэтым часе дзевяціцца ўстапуць у жорсткую канкурэнтную барацьбу і заваўваць месца пад сонцам, прычым не толькі для сябе, але і для нашай краіны, — падкрэсліў міністр. — Я лічу, што ў нас цудоўная моладзь. Не буду адмаўляць, што ў параўнанні з папярэднімі пакаленнямі вы сталі больш практычнымі. Добра гэта ці дрэнна? Гэта факт, які трэба прыняць. Сёння, у прыныце, усё залежыць ад вас саміх. Усё ў вашых руках. Можна надзеяцца зарабляць і ў адукацыі, і ў навуцы, прычым зарабляць сваім розумам. Аднак мы назіраем дэфіцыт моладзі і ў адукацыі, і ў навуцы. Адыбаецца імклівае старэнне кадраў. У ВНУ няма так званай «буфернай зоны» паміж масцітым прафесарам і маладым пакаленнем выкладчыкаў. І калі заўтра пажыважны выкладчыкі пойдуча на адпачынак, то вучыць і рухаць навуку наперад не будзе каму. І гэта праблема ляжа на вашыя плечы...

НЕРЭАЛІЗАВАННЯ МАГЧЫМАСЦІ

— Мы спрабуем далучыцца да Балонскага працэсу, але нас папракаюць у тым, што моладзь слаба ўдзельнічае ў кіраванні ўніверсітэтамі. Прычым ёсць розныя думкі: адны кажуць, што студэнты да вырашэння важных пытанняў прасілі проста не далучаюцца, а іншыя — што моладзь сама не працягвае актыўнасці. Мяркую, што ў словах і першых, і другіх ёсць доля праўды, — падкрэслівае Міхаіл Жураўкоў.

На думку міністра адукацыі, мы пакуль нічога не набылі і не страцілі ад таго, што не ўвайшлі ў Балонскі працэс. Безумоўна, у яго рамках павысілася б акадэмічная мабільнасць беларускіх студэнтаў, палепшылася б пазнавальнасць беларускіх дыпламаў, мы змаглі б залучыць да сябе большую колькасць студэнтаў з іншых краін. Але з іншага боку, магчымасць стажыравацца ў еўрапейскіх універсітэтах ёсць у нашых студэнтаў і сёння. Напрыклад, фонд студэнцкіх стажыровак Міністэрства адукацыі кожны год не выбіраецца да канца: выдзеленыя на гэтыя мэты фінансавыя рэсурсы застаюцца незасвоенымі. У чым жа прычына?

Прадстаўнікі ВНУ сцвярджаюць, што не могуць знайсці студэнтаў, якія адпавядалі б патрабаванням стажыроўкі, у тым ліку і па прычыне слабага ведання мовы. Аднак студэнты, што прысутнічалі на сустрэчы з міністрам адукацыі, з гэтым катэгорычна не пагадзіліся. На іх думку, такое адбываецца з-за дрэннага інфармавання пра стажыроўкі. Многія з іх нават і не чулі пра падобную магчымасць за кошт дзяржаўных сродкаў. Міхаіл Жураўкоў упэўнены, што без ведання які мінімум адной замежнай мовы немагчыма ў сучасным свеце рухацца наперад і часоваці дабівацца. І студэнты павінны гэта разумець. Прычым павелічэнне гадзін на вывучэнне замежнай мовы ці бясплатныя моўныя курсы ў ВНУ наўрад ці дапамогуць кардынальным чынам вырашыць гэту праблему: тое, што бясплатнае, чамусьці не ценіцца нашымі людзьмі...

У савет увойдзе па адным прадстаўніку ад ВНУ, незалежна ад колькасці студэнтаў у канкрэтнай установе. Кожная вышэйшая навучальная ўстанова будзе мець у ім адзін голас.

— Калі я працаваў першым прарэктарам БДУ, мы арганізавалі ва ўніверсітэце бясплатныя курсы замежнай мовы для выкладчыкаў. Заўважылі, што з кожным разам на заняткі прыходзіла ўсё меншая колькасць людзей. А вось калі чалавек атлачвае хача б 50 працэнтаў ад кошту, то гэта яго адрознае дысцыплінае, — усміхаецца міністр. — Упэўнены, што вывучаць замежную мову трэба яшчэ ў школе, каб ва ўніверсітэце яе ўжо толькі ўдасканаліваць, у тым ліку і за кошт моўнай практыкі.

ДОБРА ТАМ, ДЗЕ НАС НЯМА

Існуе погляд, што стажыроўкі ў еўрапейскіх універсітэтах могуць стаць прычынай адтоку беларускай моладзі за мяжу. — Для таго, каб моладзь не імкнулася з'ехаць з Беларусі, трэба ствараць ёй не штучныя перашкоды, а ўмовы для яе самарэалізацыі на радзіме. Я ўпэўнены, што той, хто цвёрда вырашыў ісці за сябе шукаць шчасця ў іншай краіне, абавязкова туды паедзе і будзе працаваць там хоць грузчыкам, хоць кухарам, — падкрэслівае Міхаіл Жураўкоў. — Між іншым, за мяжой таксама не заўсёды сапраўды. І мінушаў можа быць больш, чым плюсаў. Вучыцца там дакладна не прасцей, а яшчэ дзевяціцца вырашаць праблемы з пошукам

даху над галавой. Напрыклад, у той жа Польшчы студэнцкія інтэрнаты стаяць паўпустыя, бо здымаць кватэру танней, чым плаціць за студэнцкі інтэрнат. А ў нас калі ў інтэрнат пакой, дзе ўжо жывуць два студэнты, падзяляеш трэцяга, то абурэння бацькі пачынаюць скардзіцца: маўляў, мы парушаем санітарныя патрабаванні, ушчамляем інтарэсы іх дзяцей. Цікава, а калі б гэтае ваша дзіця засталася без інтэрната і вы былі вымушаны здымаць яму кватэру ў сталіцы, вы таксама абураліся б «шчыльнасцю засялення»?

«ДВОЙКА» ВЫКЛАДЧЫКУ

«А чаму студэнты ў нас не ацэняюць работу сваіх выкладчыкаў? — пацікавілася ўдзельнікі сустрэчы ў міністра. — Бо такім чынам мы маглі б непасрэдна ўплываць на якасць адукацыі...» — Цяжка з вамі не пагадзіцца, — адказаў Міхаіл Жураўкоў. — У многіх еўрапейскіх краінах пры ацэненні работ выкладчыка ёсць графа для ацэнкі яго работы студэнтамі. І ў Польшчы выкладчык можа пазбавіцца свайго месца, калі пасля першага папярэджання студэнты энтузіязна выкажуць сваю незадаволенасць. Гэта прымушае ўсіх адказаў стаяць да сваіх абавязкаў. Практыка ацэнення выкладчыкаў студэнтамі вельмі бяліа чарыжывалася ў Польшчы, Нарвегіі, Бельгіі, ЗША. А ў БДУ ўсе выкладчыкі выступілі супраць, калі прагучала такая ідэя. Але калі Рэспубліканскі грамадскі студэнцкі савет, які мы ствараем пры Міністэрстве адукацыі, выкажацца на карысць прыняцця студэнтаў да ацэнення выкладчыкаў, то мы абавязкова вернемся да гэтага пытання...

Фонд студэнцкіх стажыровак Міністэрства адукацыі кожны год не выбіраецца да канца: выдзеленыя на гэтыя мэты фінансавыя рэсурсы застаюцца незасвоенымі.

Па словах Міхаіла Жураўкова, асноўная задача студэнцкага савета — дапамагчы спецыялістам у пошуку канструктыўных рашэнняў праблем, якія стаяць перад сістэмай адукацыі. У савет увойдзе па адным прадстаўніку ад ВНУ, незалежна ад колькасці студэнтаў у канкрэтнай установе. Кожная вышэйшая навучальная ўстанова будзе мець у ім адзін голас. Кандыдат павінен мець вопыт кіравання студэнцкімі арганізацыямі самакіравання, быць ініцыятыўным, актыўным і умець арганізоўваць абмеркаванні ў сацыяльных сетках.

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

«Бываем хрышчэннем» для грамадскага студэнцкага савета стане праект «Адукацыя ва чым моладзі», які будзе залучаны ў інтэрнэце ў бліжэйшы час. Паколькі амаль усе студэнты баваюць час «УКантакце», пляюкаў для шырокага грамадскага абмеркавання надзённых праблем, уключэння ў яго актыўнай думачоў моладзі і рэалізацыі маладзёжных ініцыятыў стане менавіта гэта сацыяльная сетка. — Адно з пытанняў, якое я прапаную вам абмеркаваць, тычыцца сучаснай лекцыі. Якой яна павіна быць? Не скарэць, што сярод выкладчыкаў ёсць кансерватары, якія не жадаюць адмаўляцца ад ранейшых метадаў работы. Але ж гэта сапраўды жах — механічна запісваць за выкладчыкам лекцыю. Таму не варта крывадуцца на студэнтаў, якія на лекцыях у такіх выкладчыкаў сядзяць у сваіх планшэтах ці смартфонах. На маю думку, найбольш прасунутая ў падачы матэрыялу амерыканская прафесура: ім уласціва дастаткова агрэсіўная форма падачы матэрыялу, яны пастаянна пра штосці пятаюцца ў студэнтаў, уцягваюць іх у працэс абмеркавання — адным словам, не даюць ім заснуць... Цяперашні старшакласнік ўжо не уяўляе сабе вывучэння фізікі ці хіміі без мультымедыійных і інтэрнэт-тэхналогій, — а тут убацаць выкладчыка ВНУ каля дошкі з крэйдой... Я лічу, што задача педагога — даць мінімальныя для далейшага жыцця аб'ём ведаў і паказаць, як і дзе гэтыя веды можна здабыць, як вывесці адну формулу з іншай, патлумачыць, як з вялікага патоку інфармацыі здабываць тое, што табе патрэбна.

Міхаіл Жураўкоў папярэдзіў моладзь, што ад правільна сфармуляваных першых пытанняў будзе залежыць актыўнасць студэнтаў у далейшым. — Адзінае, чаго я баюся, каб гэтае абмеркаванне не ператварылася ў балаган. Каб студэнты не абражалі сваіх выкладчыкаў. Таму ад мадэратараў, якія будуць адсочваць меркаванні студэнтаў сваёй ВНУ, аналізаваць іх і прыводзіць да агульнага назоўніка ўсе слуханыя думкі, залежыць вельмі многае. Мне хацелася, каб абмеркаванне было канструктыўным і каб выказанае пазіцыя дайшла да кіруючых органаў. Хацелася, каб гэта быў ваш праект, каб усе ўбачылі, якая ў нас крэатыўная і ініцыятыўная моладзь. Мяркую, што сёння на сустрэчы прысутнічаюць і будучыя дэканы, і рэктары, а, можа быць, і міністр адукацыі. Хацелася б ведаць вас у твар і па іменах, каб мы маглі вам дзякаваць. Каб вы забяспечылі нам спакойную дастойную пенсію, а калі вы яшчэ і патэлефануеце ак-небудзь, каб з намі параіцца, то і ўвогуле будзе цудоўна, — пажартаваў напрыканцы сустрэчы міністр.

Надзея НІКАЛАЕВА. Фота аўтара. Мінск — Горкі — Мінск

■ На скрыжаваннях лёсу

ДАРОГА ДА ХРАМА СТАНІСЛАВА ЗЯЛКОЎСКАГА

Былы воін-афганец з Маладзечна стварае макеты цэркваў і касцёлаў з запалак

Станіслаў Зялкоўскі — чалавек з нялёгкім лёсам і залатымі рукамі. Вось ужо 30 гадоў ён стварае макеты храмаў з запалак. Станіслаў Вікенцьевіч узгадвае, што ўпершыню заняўся «будуўніцтвам» у пятнаццацігадовым узросце: гэта была маленькая копія звычайнай вясковай хаты. Але для юнака такія работы былі надта прызвычэйнымі, і ён ён лічыў, прымітыўнымі: чатыры сцяны ды дах. Хацелася змайстравць нешта больш складанае, велічнае. Пачаў ацікавацца храмамі. Ілюстрацыі, здымкі святынёў знаходзіў у часопісах, кнігах, потым, калі з'явіўся інтэрнэт, — у сацыяльных сетках. Майстар складае макеты як праваслаўных храмаў, так і каталіцкіх. Умова адна: аргіналі павінен быць драўляным. З запалак каменны будынак складана рабіць: пілястры, шмат рознай ляпніны, аздобленіяў.

Памер копіі самага высокага храма — 70 сантыметраў.

За 30 гадоў — каля сарака святынёў

— Нядаўна на вочы трапілі здымкі драўляных касцёлаў у гонар Святой Тройцы ў Гервяхтах, што на Гродзеншчыне, і царквы на Браслаўшчыне — думою змайстравцаў іх макеты, — падзяліўся мой суразмоўца. — Адна работа займае ў сярэднім ад месяца да паўгода. Усё залежыць ад памераў копіі, канструкцыі, архітэктурных элементаў.

Самы вялікі макет майстар рабіў каля паўгода: да яго пайшоў 10 упакоўкаў запалак. Увясце, гэта каля 10 тысяч штук. Станіслаў Вікенцьевіч пры «будуўніцтве» не выкарыстоўвае нейкіх прыстасаванняў, каркасаў. Спачатку малюе на паперы макет, затым майструе фундамент, на які клеіць запалкі. Паступова вырастае каробка, затым — вежы, купалы, якія ён аздабляе фольгай. Першым прыступіць да працы, з кожнай запалкі здымае серу. Дадам, што творца аддае перавагу запалкам Пінскай фабрыкі. Матэрыял для сваіх работ купляе скрыпямі, прыносяць таксама сябры, знаёмыя, збірае для справы і абгарэлыя запалкі. Гатовыя вырабы майстар шліфуе і пакрывае пакостам, каб не цямнелі. За трыццаць гадоў Станіслаў Зялкоўскі зрабіў каля сарака макетаў святынёў. Але засталася значна менш. Захоўваць іх у гарадскім кватэры складана: не хапае месца. З задавальненнем дорыць свае творы добрым і спагадлівым людзям. У планах Станіслава Вікенцьевіча стварыць святыню як мага большых памераў. Пакуль рэкорд — храм, вышыней 70 сантыметраў. Марыць ён і пра тое, каб зрабіць у мініяцюры маладзечанскі касцёл Святога Казіміра. «Гэты храм каменны, але, калі добра пастарацца, то яго мадэль цалкам мне пад сілу», — лічыць ён.

Ад простага да складанага

— Тое, чым я займаюся, вельмі карпатлівая справа, патрабуе цяплення, уседлівасці, — прызнаецца мужчына.

І, безумоўна, практыкі, навыкаў. Трэба шмат вучыцца, пакуль адточыш майстэрства да дробязяў. Вось і я пачынаў з малага, затым паступова ўскладняў канструкцыі.

Вырабама макетаў Станіслаў Вікенцьевіч займаецца ў вольны ад работы час. Часта засяджаецца да поэзія. «Будуе» на кухні, каб не перашкаджаць сямейнікам. У Станіслава Зялкоўскага дзве дачкі. Малодшая — дзевяцікласніца Паліна — жыве з бацькамі. Разам з маці, выхавальніцай дзіцячага садка, яны падтрымліваюць хобі галавы сям'і. Але ў дачкі іншае захапленне — музыка. А вось хатні ўлюбёнец — чубаты сабакка кітайскай пароды Габрыэль (Габі, як яго называюць), любіць сядзець на каленях у свайго гаспадара, назіраць за яго работай, і нават лапай спрабуе дапамагчы.

У працы Станіслава Вікенцьевіча не лішнія і прафесійныя навыкі, якія ён набываў ў Брэсцкім інжынерна-будуўнічым інстытуце. «З дзяцінства марыў стаць будаўніком. Мне было гадоў 10, калі насупраць дома, дзе мы жылі, узводзілі аб'ект. Бегаў туды, каб дапамагчы дарослым складаць цэглу. А мяне, вядома, праганялі адтуль: малы яшчэ. У мяне шмат будуўнічых спецыяльнасцяў: сталар, маляр, тынкоўшчык, стропальшчык, сантэхнік», — расказаў Станіслаў Зялкоўскі.

Але, на жаль, працаваць на вялікай будоўлі не выпала — так склаўся лёс. Пасля першага курса інстытута ў 1980 годзе яго прызвалі ў армію, накіравалі ў «вучэчку» ў Ніжні Ноўгарад, затым — у Афганістан. Падраздзяленне, дзе служыў хлопек, ахоўвала ўчастак дарогі Кушка — Кандагар. Аднойчы асколак гранаты трапіў Станіславу ў нагу. У сансаці яго вынялі (як аказалася пазней, асколак пашкодзіў нерв), апрацавалі рану, забінтавалі, а салдата адпусцілі назад. Пасля вяртання дадому Станіслаў Зялкоўскі спрабаваў закончыць вучобу заўвочна. Ды раненне давала аб сабе знаць — вельмі балела нага. Медыкі паставілі несуццільнаны дыягназ: боль застанецца на ўсё жыццё. Былому воіну-афганцу даў групу інваліднасці. Станіслаў Вікенцьевіч культавае на адну нагу, але працуе ў мясцовым «Водаканале».

Менавіта служба ў Афганістане паўплывала на перакананні былога воіна, які захацеў увасобіць нешта мірнае, духоўнае ў матэрыяльным.

— З маёй групай асаблівага выбару няма. Але ж трэба зарабляць грошы, таму і пайшоў сантэхнікам. На іншую работу мяне не возмуць, хіба што вартуўніком, — кажа ён. — Але ж вера шмат дае чалавеку, мяняе яго да лепшага і дапамагае ў цяжкай час.

З работамі творцы з задавальненнем знаёмяцца і дарослыя, і дзеці.

■ Нерухомасць

ГОРАД АМАТАРАЎ ШОПІНГУ

ПРАЗ ГОД У СТАЛІЦЫ З'ЯВЛЯЦА ЦЭЛЫЯ ГАНДЛЁВА-ОФІСНЫЯ ВУЛІЦЫ

Менавіта ў апошнія гады ў Мінску назіралася рэкордная актыўнасць інвестараў у сферы камерцыйнай нерухомасці. Буйныя аб'екты ўзводзяцца ў новых мікрараёнах, дзе пачалі з'яўляцца спецыялізаваныя нежыллёвыя комплексы. Адны з самых перспектывных гандлёвых тэрыторый знаходзяцца па вуліцы Прытыцкага і на праспекце Пераможцаў, паведамае вядучы спецыяліст агенцтва нерухомасці «Тэа Сталіца» Аляксандр ВЯЛІКІ.

І сапраўды, наш галоўны мегаполіс цяпер мяняе спецыялізацыю, бо калі раней гэта быў горад з выразнымі прамысловымі зонамі, то цяпер актыўнасць соаўвасця ў бок офісных і гандлёвых аб'ектаў. Колькасць мінчан, занятых кантэйнерах, расце, тады як колькасць рабочых зніжаецца. Як і многія іншыя еўрапейскія сталіцы, Мінск ператвараецца ў горад белых каўнерыкаў і аматараў шопінгу.

ХЛЕБА І ВІДОВІШЧАЎ

Найбольшыя змены чакаюць вуліцу Прытыцкага — ад станцыі метро Пушкінская да калцавой дарогі. Прагназуюцца, што ўжо праз год яе сукупная гандлёвая плошча перавысіць 120 тысяч квадратных метраў. Самым буйным аб'ектам стане комплекс Green City з гасцініцай, гандлёвым цэнтрам і бізнес-пляцоўкай. Офісныя памяшканні таксама прадугледжаны ў комплексе «Цівалі», а побач з гандлёвым цэнтрам «Скала» будуць новыя галоўны офіс Белгазпрамбанка. Дарэчы, кожны такі буйны комплекс абавязкова прадугледжвае вялікую колькасць забавляльных аб'ектаў.

Высокая канцэнтрацыя гандлёвых і офісных аб'ектаў чакаецца і на праспекце Пераможцаў. Забудоўваюць яго ў асноўным буйнымі комплексамі: у бліжэйшыя два гады адкрыюцца гандлёвыя цэнтры Galleria Minsk і Palazzo. Яны могуць склаці кантэйнернае ўжо існуючым там гігантам — «Замку» і «Arena City». Прасторы для аматараў шопінгу стане яшчэ больш амаль на 50 тысяч «квадратаў».

СЕТКА ПАСТАЯННЫХ РАСПРОДАЖАЎ

Буйны гандаль сёння актыўна заваўвае як спальныя, так і індустрыяльныя раёны. Так, на праспекце Дзяржынскага найбуйнейшым аб'ектам застаецца комплекс «Тытан», другую чаргу якога запустіць летас. Акрамя гэтага, сёлета там плануецца дабудова гандлёвага цэнтру «Магніт». У дадатак праспект актыўна забудоўваюць офіснымі аб'ектамі.

Новае жыццё ўдыхнуць і ў праспект Жукава, які доўгі час заставаўся ў баку ад грамадска-дзелавага жыцця. На скрыжаванні з праспектам Дзяржынскага цяпер узводзяць бізнес-цэнтр «Красавік», а на месцы былога таксапарка ўнесу адкрыецца першы ў Беларусі цэнтр распродажаў Leto. Канцэпцыя такога гандлёвага пункта прадугледжвае правядзенне круглагодных распродажаў і продаж тавараў па адных з самых нізкіх цен у краіне, што гарантуе рэгіён абыўленны трафік пакупнікоў.

На статус гандлёва-офіснай прэтэндуе і вуліца Ціміраева,

Хатні любімец Габі натхняе гаспадара на творчасць.

Вераю асвечаны

Менавіта служба ў Афганістане паўплывала на перакананні былога воіна, які захацеў увасобіць нешта мірнае, духоўнае ў матэрыяльным. Праўда, Станіслаў Вікенцьевіч нікому ніко не паказваў сваіх работ. Бадай, пра яго хобі ведалі блізкія ды знаёмыя. А тут дачка выклала фотаздымкі макетаў у інтэрнэце. Імі зацікавілася загадчыца Маладзечанскай гарадской бібліятэкі-філіяла №7 Таццяна Цярэшка.

— Мяне ўразілі гэтыя святынёў і мініяцюры, ад іх зыходзіла нейкае святло, радасць, спакой, — распавядае Таццяна Іванюна. — А калі дэдалася, што Станіслаў Вікенцьевіч — жыхар нашага горада, то адразу з ім звязалася. Ён быў не супраць таго, каб выставіць свае работы ў нашай бібліятэцы. Вельмі цяжка было арганізаваць выставу. Творца жыве на пятым паверсе. У скрынях такія далікатныя прадметы не перанясеш. Наслі кожны макет асобна ў руках, вельмі баюся, каб не паламаць, не пашкодзіць. Для перавозу ў бібліятэку спецыяльна наналі аўтобус.

Але клопаты і хваляванні «акупіліся» з лішкам. У зале, якую адвалі для выставы, макеты святынёў зазіхалі (асабліва, калі на вуліцы выглядала сонца), быццам зайгралі новымі бляскам.

Выстава пад назвай «Свято вераю асвечана» адкрылася перад каталіцкімі Калядамі і працуе да гэтага часу. Яе наведала шмат гараджан, аднакласнікі Станіслава Зялкоўскага, якія нават і не ведалі, што іх сябар такі таленавіты. А вучні мясцовых школ прыходзяць сюды класамі.

— Хочацца, каб як мага больш людзей пазнаёміліся з творчасцю таленавітага земляка, — кажа Таццяна Іванюна. — Магчыма, работамі творцы зацікавіцца і іншыя культурныя ўстановы горада, выставіць іх у сябе. Прынамсі, з адной з іх ёсць папярэдняя дамоўленасць.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ

З работамі творцы з задавальненнем знаёмяцца і дарослыя, і дзеці.

■ Нерухомасць

ГОРАД АМАТАРАЎ ШОПІНГУ

ПРАЗ ГОД У СТАЛІЦЫ З'ЯВЛЯЦА ЦЭЛЫЯ ГАНДЛЁВА-ОФІСНЫЯ ВУЛІЦЫ

Менавіта ў апошнія гады ў Мінску назіралася рэкордная актыўнасць інвестараў у сферы камерцыйнай нерухомасці. Буйныя аб'екты ўзводзяцца ў новых мікрараёнах, дзе пачалі з'яўляцца спецыялізаваныя нежыллёвыя комплексы. Адны з самых перспектывных гандлёвых тэрыторый знаходзяцца па вуліцы Прытыцкага і на праспекце Пераможцаў, паведамае вядучы спецыяліст агенцтва нерухомасці «Тэа Сталіца» Аляксандр ВЯЛІКІ.

І сапраўды, наш галоўны мегаполіс цяпер мяняе спецыялізацыю, бо калі раней гэта быў горад з выразнымі прамысловымі зонамі, то цяпер актыўнасць соаўвасця ў бок офісных і гандлёвых аб'ектаў. Колькасць мінчан, занятых кантэйнерах, расце, тады як колькасць рабочых зніжаецца. Як і многія іншыя еўрапейскія сталіцы, Мінск ператвараецца ў горад белых каўнерыкаў і аматараў шопінгу.

ХЛЕБА І ВІДОВІШЧАЎ

Найбольшыя змены чакаюць вуліцу Прытыцкага — ад станцыі метро Пушкінская да калцавой дарогі. Прагназуюцца, што ўжо праз год яе сукупная гандлёвая плошча перавысіць 120 тысяч квадратных метраў. Самым буйным аб'ектам стане комплекс Green City з гасцініцай, гандлёвым цэнтрам і бізнес-пляцоўкай. Офісныя памяшканні таксама прадугледжаны ў комплексе «Цівалі», а побач з гандлёвым цэнтрам «Скала» будуць новыя галоўны офіс Белгазпрамбанка. Дарэчы, кожны такі буйны комплекс абавязкова прадугледжвае вялікую колькасць забавляльных аб'ектаў.

На статус гандлёва-офіснай прэтэндуе і вуліца Ціміраева,

Фестывалі

Слова і цела

Пластыка як сродак маўлення ў тэатры

Яны ёсць. Ім не трэба сцвярджаць у тэатральнай прасторы: пластычны тэатр ужо даўно не навіна, а з'ява, якая мае сваіх прыхільнікаў у тым ліку ў Беларусі, дзе велікі шануюць традыцыйны тэатр, заснаваны на слове. Пластычны тэатр як з'ява мае свой міжнародны тэатральны фестываль «ПлaСтФoрмa», які стартуе 9 лютага.

Фестывалю гэтакую ўсяго тры гады, затое рэзананс ад кожнай праграмы быў велькі. Самі тэатры, дарэчы, зацікаўлены ў гэтым і нават гатовыя да актыўных абмеркаванняў, ідуць на іх свядома. Яны наогул гатовыя да велькі адкрытых зносін са сваімі гледачам — пытаюць і слухаюць потым як словы ў свой адрас, так і развагі пра тое, што ёсць тэатральны эксперымент і дзея чаго ён патрэбны. Ад саміх гэтых тэатраў, праўда, слоў не дачакаешся, не іх гэта інструмент. Яны выказваюцца іншым чынам.

Тут пачуецца. У ім схавана каласальная энергія, якой можна зараджаць іншых. У ім заключана экспрэсія, у ім жывуць эмоцыі, у яго ёсць асабліва мова рухаў. Праз гэтую мову можна выказаць думкі. Пластычны тэатр розны, сапраўды. Ёсць сур'ёзныя — з важнай тэмай і актуальнымі пытаннямі, якія ўзнімаюцца падчас паказаў. Ёсць такія, што

ставяць за мэту менавіта эмоцыі — сапраўдныя драмы могуць разыгравацца і без слоў не жартаўліва. А іншыя прымушаюць захапляцца такой істотай, як чалавек, бачыць у ім прыгажосць, ствараюць вобразы і свае асабліва метафары, пададзення на мове цела. Варта вывучыць праграму, каб зразумець, наколькі розным можа быць гэты тэатр.

На адкрыццё — нам вядомы «Ін-Жэст». Не толькі таму, што менавіта кіраўнік гэтага пластычнага тэатра Вячаслаў Іназемцаў стаў ініцыятарам і галоўным рухавіком фестывалю. Гэты тэатр дэманструе нейкую філасофію ў пластыцы. Прытым, што словамі ў назвах спектакляў гуляе выдатна. На сцэне Палаца культуры чыгуначнікаў можна будзе пабачыць спектакль «Доступ да цела». Цікава, што ў спектаклі-гісторыі, спектаклі-фантазіі бяруць удзел розныя вядомыя музыкі Беларусі, напрыклад, Ігар Варашкевіч (гурт «Крама»), Віталь Арыстэ («Без білета»), Сяргей Пукст, гурт «Плато» і іншыя.

У Люблінскага тэатра танца пластыка іншая, ён пакажа «Гісторыю, якую ніколі не раскажашы». Але нельга сказаць, што ў такім клучы не спрабуюць працаваць у Беларусі: гродзенскі танцтэатр «Галерэя» ці мінскія тэатры татара Караліў, Skyline, танцавальная кампанія NACHALO з Гродна і іншыя. Што такое танцаваль-

ныя перформансы, таксама можна будзе зразумець — дзякуючы беларуска-ўкраінскай ID Dance Company ці мінскай Skvo's Dance Company. Магілёўскі праект «Лабораторыя фігуры Оскара Шлемера» запрасіў на прэм'еру 12 лютага. 13-га чакаецца вечаар танца бута. 14 лютага, пад заслонку, пакажуць праграму пад назвай «Новыя імёны». Наогул на гэтым фестывалі і варта чакаць адкрыццяў. Таму што «ПлaСтФoрмa» і прываблівае адкрыццямі і эксперыментамі — у такім тэатры не існуюць без пошуку, без спроб зрабіць нешта непадобнае да іншых, сваё, амбіннае — няхай спрэчнае, неадназначнае, затое вельмі жывое. Можа быць, таму гэты фестываль і існуе без аніякай дзяржаўнай падтрымкі толькі на нейкім сваім унутраным рэзерве, на жаданні здзіўляцца і на гатоўнасці публікі здзіўляцца. І яшчэ ён міжнародны па сутнасці: не толькі таму, што прыязджаюць калектывы з Польшчы, Расіі, Літвы, Латвіі, але і таму, што шмат якія спектаклі ствараюцца супольна намаганнямі творцаў з розных краін. Плюс майстар-класы — пра тое, як стварыць іншы тэатр. І яшчэ дыскусіі: пра тое, што тэатр — гэта не толькі сцэна і тое, што на ёй адбываецца. Тэатр — гэта найперш рух. Прычым не толькі ў літаральным сэнсе.

Ларыса ЦІМОШЫК

Кінакрокі

ДЫКТАТ ЧАСУ ў КІНО

Дзяржаказ і мастацтва: адно выключае другое?

Міністэрства культуры ў канцы мінулага месяца абвясціла адкрыты рэспубліканскі конкурс кінапраектаў, выдаткаваўшы на вытворчасць фільмаў каля 60 мільярдаў рублёў (з якіх на конкурс пойдзе прыкладна 40). Пры гэтым існуе падрабязны план, у якім прапісаны тэмы (чацхры на ігравое кіно і тры на дакументальнае), фармат, колькасць серый і хронаметраж.

Тэмы для ігравых фільмаў абумоўлены часам, вострай неабходнасцю ў кінапрадукцыі, катастрофічным дэфіцытам сацыяльных стужак. Вядомыя гістарычныя дзеячы — ураджэнцы Беларусі; сацыяльная маладзёжная праблематыка — наркатыкі; барацьба з нямецка-фашысцкімі захопнікамі і дзейнасць сучасных абаронцаў Айчыны па забеспячэнні нацыянальнай бяспекі — вось тыя чатыры тэмы, на якіх будуць створаны ігравыя фільмы ў 2015 годзе. Скелетны скажа, што гэты не зусім мастацтва. Але «Звязда» прыводзіць прыклады, у якіх паспяхова сумешчаны мастацкая каштоўнасць і складаная тэма.

Перад кінематаграфістамі цяпер галоўная задача — адаптаваць сваю творчую свабоду і талент пад названы матывы і стварыць сапраўднае мастацтва, як гэта ўдавалася зрабіць іх калегам у айчынным і замежным кінамастацтве.

ВЯДОМЫЯ ГІСТАРЫЧНЫЯ ДЗЕЯЧЫ...

Жанр «баблік» добра зарэкамендаваў сябе ў сусветным кіно. Успомніце хадзіць б эпахальную нямыю чорна-белую карціну Карла Тэадора Дрэера 1928 года — «Страсі Джанны Д'арк». Легендарны персанаж ваяўніцы і вяртальніцы Францыі ператвараецца ў пакутніцу, над якой здзіўляецца духоўныя кат. Ёй прагражваюць, яе шантажыруюць, судзіць і ў выніку адрэаляюцца на смяротную кару. Суд доўжыцца больш за гадзіну (насамрэч цягнуўся год), сем смяротных грахоў працягваюцца на тварох духоўнікаў, а сапраўднае святасць і вера праяўляюцца ў вобразе Джанны, якую тыя ж заганыя святары называюць вядзьмаркай. Усе сродкі, якімі распараджаецца кіно, працуюць на выкрывіццё дэдуцыі, татальнай несправядлівасці, карэннага падману

чыць гэта на экране), пакідаючы толькі загадкавае слова «Роўзбад». «Грамадзянін Кейн» паказаў Хёрста не проста як мільянера, таленавітага бізнесмена і цікавага прадстаўніка свайго часу, але адваротны бок яго жыцця — звычайна-чалавечы, інтымны, асабісты.

Орсан Уэлс сваімі фільмамі зрабіў вялікі крок наперад: глыбокая прастора кадра, мантаж унутры плана, геніяльна выстраеныя выявы. З гэтым і увайшоў назаўсёды ў сусветную гісторыю кіно, а «Грамадзянін Кейн» не проста атрымаў «Оскар», а трывала застаўся ў спісе найвыдатнейшых фільмаў свету.

Што тычыцца «засяроджаных» біяграфій — прыгожых, кінематаграфічных, па-мастацку выстраеных... Больш, чым проста біяграфія, стаў фільм «Чалліп» Рышарда Атэнборга, дзе непапулярнага коміка сыраў Руберт Дэўні-малодшы. І Шарло тут — не проста актёр, а звычайны чалавек, які вырас у беднаце, аддаў у спецстанову звар'яцелую машыну, рана стаў зарабляць грошы і гэтак жа рана праявіў свой талент.

Мабыць, мы не чакаем ад сучасных кінематаграфістаў нечага нахшталт карціны «Страх і нявысціць у Лас-Вегасе» Тэры Гліяма ці «99 франкаў» Яна Кунена, у якіх наркатычны дурман мае нейкую асабліваю эстэтыку — забавную, з пахам рок-н-ролу.

Варта згадаць намінанта на «Залатую пальмавую галіну» Канскага кінафестывалю мінулага года — карціну Бертрана Банэла «Ю Сан-Ларан. Стэль — гэта я», якая не засяроджвалася на «стануленні», а адкрыла свайго героя ўжо вядомым мадэлярам. Увага да кожнага шва, культ прыгожай вопраткі, мастацтва і раскошы — у такім антуражы з'яўляюцца вядомы французскі куцюр'е.

Тая ж значыць карціна «Шалёны бык» Марціна Скарсэза пра шматбабачальнага, але запальчывага баксёра, «Мадзіліяні» Майкла Дэвіса пра французскага мастака, «Жыццё ў ружовым колеры» пра жыццё Эдыт Піяф з неверагодным пераўвасабленнем Марыён Катыяр.

Кожны з гэтых фільмаў выходзіць за рамкі стандартнай біяграфіі і становіцца

Кадр з фільма «Рэвіем па мары» Дарэна Аранофскі.

крываецца новы невядомы свет і пацэле разліваецца салодкае разуменне адсутнасці праблем. Так яны і жылі, пакуль усё не паяццела ў тартарары: нехта забыў пра дзіця (тое памерла), другі захварэў на ВІЧ, трэці апынуўся ў турме. Але не гэта стала галоўным пацвярджэннем таго, што без наркатыкаў лепш. Сапраўдным эпагеам стала канцоўка, дзе галоўны герой — з цяжкім бэкграўндам, але шчаслівы і з грашыма, — хоча пачаць звычайнае жыццё, дзе банальныя праблемы, іпатака, гарнітур-тройка...

Неверагодна моцным з'яўляецца фільм «Рэвіем па мары» Дарэна Аранофскі, які «б» наводмаш па органах пацучаўя». Памятаецца гэты фінал, дзе кожны з галоўных герояў скручваюцца абаранкам: адзін з ампутаванай рукой; другая прыніжана, знішчана; трэцяя хворая на галаву. А як усё пачыналася: светлымі марамі і сентыментальнымі планами — падарыць маці тэлевізар, стварыць сям'ю, улезці ў сукенку. Так забяваюцца і мэты, і жыццё — праз залезнасць, якую адлюстравалі аўтары фільма ўражальнымі кадрамі, няспынным падзеннем у непапраўную жуду. Зорны актёрскі склад — Джарэд Лета, Джэніфер Конлі, Элен Бёрсцін, — трагічны музыкальны матыв і слоган «Невыносна лёгкаста апакаліпсісу».

Як лёгка і нават прыемна, мяркуючы па фільме, гэты асабісты апакаліпсіс прыходзіць.

Мабыць, мы не чакаем ад сучасных кінематаграфістаў нечага нахшталт карціны «Страх і нявысціць у Лас-Вегасе» Тэры Гліяма ці «99 франкаў» Яна Кунена (па матывах кнігі Фрэдэрыка Бегбедэра), у якіх наркатычны дурман мае нейкую асабліваю эстэтыку — забавную, з пахам рок-н-ролу. Затое як лёгка наркатыкі ўліваюцца ў сюжэты стужак кшталту «Леон» з яго персанажамі — дрэннымі хлопцамі, якія зарабляюць на фізічнай залежнасці простых людзей, ці неназойліва ў карціну «Красуна» з Джулія Роберта ў галоўнай ролі, дзе інтэлігентны бізнесмен ледзь не выгане выпадкова знаёмую з нумара гасцініцы. Так ці інакш, калі тэма наркатыкаў з'яўляецца ў адным эпізодзе ці запавянае ўсю канву сюжэту, глядач разумее: той, хто з какаінам — апырыўся адмоўны персанаж. Магчыма нават, выпадковыя фразы ў папулярных фільмах дзейнічаюць настолькі ж моцна, як і сюжэты, на тэме пабудаваныя.

БАРАЦЬБА З НЯМЕЦКА-ФАШЫСЦКІМ ЗАХОПНІКАМІ

На гэтай тэме створаны выдатны пласт культуры, кіно ў тым ліку. І каму, як не «Беларусьфільму», яго ілюстравала. Вядома жартаўліва назва «Партызанфільм» і адна з галоўных асаблівасцяў беларускага кіно: апроч літаратуразантрызму і гуманізму — цікавацца да ваеннай тэматыкі. А ў 70-годдзях Перамогі абысці тэму ўвогуле немагчыма.

МУЗЫКА ў АЛЮЎКУ

Стася Сакалоўская. 3 кнігі выдзены і невыдзены

Кнігавыдаўцы, здаецца, вельмі дакладна адрэагавалі на даволі агрэсіўны наступ носьбітаў ваеннай візуальнай інфармацыі. Сёння самая лепшая выданні для дзеці могуць па праве сапоборнічаць і з інтэрнатам, і з тэлебачаннем. І заслуга ў гэтым не толькі пісьменніку, але і мастаку. У 2014 годзе ў выдавецтве «Мастацка літаратура» выйшла кніга вядомага дзіцячага паэта Анатолія Эзківа «Безбілетны Зай», якую аформіла маладая мастачка Настасся Сакалоўская, — кніга, якая мусіць захапіць юнага чытача яшчэ да таго, як яе яму прачытаюць. Ужо ў кнігарні сярэд стракатах, яркіх камп'ютарных вокладах «Безбілетны Зай» прыцягвае увагу нямушанай сіцілласцю, далікатнасцю і адначасова загадкавай рукатворнасцю. Кранальны, крыху разгублены герой убацьваю аўтарчы не проста маленькім, а меншым за самага маленькага чытача. Для яго галінка большшая за самае высокае дрэва. Так бывае хіба ў сне. І ілюстрацыі сапраўды нагадваюць сны, мрой, дзіцячыя фантазіі. Здавалася б, усяго пару радкоў пра любімага сабакчу, які адмарозіў вушы:

...Бо калі хварэе Бім,
Я хварэю
Разам з ім.

Н.Сакалоўская. Ілюстрацыі да «Азбукі». Аловак, 2012.

А мастачка звязвае вушы і самому хлопчыку, які прытуліўся да свайго сябра, а яму бачыцца, як нясе сабакчу гарбаты, варэнне, лімон, слухае... Пачынаеш разглядаць ілюстрацыі, і яны зацягваюць. Як Залос-таркоўе геранію Карала Алісу. Супастаўленне маленькіх герояў і вялікага свету, якім ён бачыцца дзецям, проста

заварожвае. А як дасціпна развівае мастачка гісторыю пра Безбілетнага Зая! Безбілетны юны пасажыр у сне ператвараецца ў Зая і трапляе... на лодку да дзеда Мазаа, што плыве ці то сярэд аблокаў па небе, ці то сярэд крыг па рацэ. Рыбкі, маленькія чалавечкі, лялькі, зоркі, месяц, сняжынкы... Жывы, таемны, непазнавальны і такі знаёмы наваколны свет... А як па-майстэрску мастачка працуе са шрыфтамі!

У размове з дзецьмі вельмі важна выбраць правільны, дакладны тон. Дзеці не любяць, калі з імі сюсюкаюць, не прымаюць няшчырасці.

Настасся Сакалоўская, як мне здаецца, зразумела, як трэба гаварыць з дзецьмі, яшчэ студэнткаю аддзялення графікі Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, калі пад кіраўніцтвам нашай выдатнай мастачкі Валянціны Сідаравай рабіла сваю дыпломную працу — «Азбуку», дзе кожны аркуш можна лічыць постмадэрнісцкай казкай пра літару. Сёння хацелася б прэзентаваць гэтую працу чытачам і выдаўцам. Верыцца, што тая напруда ўнікальна «Азбука», дзе кожная старонка пераўтвараецца ў візуальную казку-загадку, уршце будзе выдана. І дзеці разам з бацькамі, шукаючы літару С, змогуць прывумаць казачную гісторыю пра вялікага сабакчу, санкі і снег, а запамінаючы літару К, нафантазіруюць сваю версію з жыцця катой.

— Здаецца, студэнт з натхненнем робіць дыпломную працу. А пасля астывае прахлода. А ў Стасі і пасля абароны дыпломнай работы кожная кніга — вобразнае адкрыццё, — з захапленнем гаворыць Валянціна Сідарава, якая выхавала не адно пакаленне маладых графікаў. — У яе, я гэта заўважыла яшчэ падчас вучобы, ёсць, як кажуць, музыка ў алоўку — свой адметны, аўтарскі почырк. Яна валодае далікатнаю, вытанчанаю тэхнікай, умее захоўваць цэльнасць, і гэта ўсё працуе на вобраз.

— Калі я працую, — прызнаецца Стася, — я вельмі крытычна стаўлюся да таго, што раблю. Шмат разоў пераглядаю, раблю ўсё новае і новае варыянты. Паглыбляюся ў вобразы. Мне вельмі не хацелася б стаць заложніцай тэхнікі. Самы блізкі мне ў выказванні свайго погляду на свет — аловак.

Стася Сакалоўская добра ведае Беларусь. Яшчэ ў маленстве любіла бываць у бабці на вёсцы. Там яе зачаравалі краявіды і кросны, на якіх ткала бабуля... І падчас вучобы ў гімназіі-каледжы мастацтваў, і падчас летніх практык у студэнтстве кожны краявід, кожная рэч рабілася для яе вобразным адкрыццём. Яна і сёння здолела захаваць непаруднасць і шчырасць успрымання наваколнага свету. Таму аформленыя ёю кніжкі падабаюцца і дзецям, і дарослым. Каму ж не хочацца хоць на імгненне вярнуцца ў той час, калі дрэвы былі вялікімі, а ў сне можна было скакаць па аблоках?..

Галіна БАГДАНОВА.

Мадэльер у раскошы сваёй кватэры. Кадр з фільма «Ю Сан-Ларан. Стэль — гэта я» Бертрана Банэла.

і падмены сапраўднага павярхоўным. Не проста гісторыя.

Наватар для свайго часу Орсан Уэлс у 1941 годзе зняў фільм «Грамадзянін Кейн», у якім прататыпам галоўнага героя становіцца сучаснік рэжысёра — гранд'ёзны медыямагнат, адзін з самых багатых людзей свету, амерыканец Уільям Хёрст, той самы, які не бачыў межаў у справе павелічэння накладу газеты і быў, мабыць, каралём углыбу праз друкаваную прэсу, пачынальнікам інфармацыйнай войнаў. Такія ж вайна і нават байкот быў абвешчаны фільму Орсана Уэлса, магчыма таму, што ў пачатку карціны галоўны герой памірае (а жывы прататып ба-

нечым большым, важнейшым і кінематаграфічна больш дасканалым. Якую біяграфію мы можам увадсобіць у кіно?

САЦЫЯЛЬНАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ПРАБЛЕМАТЫКА — НАРКОТЫКІ

Гэта той выпадак, калі мэта (мы разумеем, што фільмам трэба патлумачыць: наркатыкі — зло) можа дасягацца з дапамогай жудасных, непрыгожых, часам брыдкіх кадраў. Так працуе гэтая схема ў фільме «На ігле» Дэні Бойла, дзе група «сцяброў» лічыць банальным і непатрэбным мець кватэру, машыну, гарнітур-тройку. Навошта, калі з дапамогай поўных хімікатаў табе ад-

Выстава

Гэта падобна на гульні з любімымі дачушкамі: нібыта лялячак для іх зрабіў тата — на лобых густ і вар'янт развіцця падзей паводле самых розных фантазіяў. Такія лялячкі не згубіцца — бронзавыя. Яны, хутчэй, для гульні ўяўлення: зграбныя, кожная з характарам, са сваімі поглядамі на жыццё і разуменнем свету. Якім? Абвясціма хочацца спазнаць гэта тут жа. Зазірнуць ім у твары, разгадаць таямніцы сітуацыі, у якіх яны апынуліся, можна падчас выставы скульптара Андрэя Асташова, якая праходзіць у Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі.

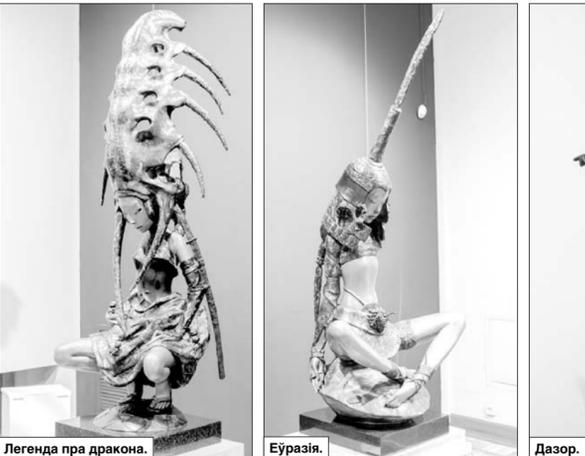
ТРОШКІ ДЗЯВОЧАГА

Андрэй Асташоў умее крануць сваімі скульптурамі — за кожнай заўсёды чытаецца нейкі казачны сюжэт. А выстава «Дзёвочы дзор» асабліва кранальная тым, што не скульптуры-герані нібыта ўтвараюць нейкае сваё войска. Не, усё ж не столькі войска, колькі суполку, у якой усё свае. Для нас — збоку — яны, можа быць, выглядаюць, як чужыя (нават нечым падобныя на персанажаў вядомага галівудскага фільма), нам здаюцца напружанымі, насцярожанымі, нават гатовымі даць адпор, калі хтосьці перасягае тэрыторыю іх асабістага. Але так толькі здаецца. Насамрэч іх напружанасць —

ад тонкасці душы, якую вельмі лёгка раіць пры неабдуманым уварванні ў іх свет. Іх ваўнічасць — ад жадання абараніцца ад таго, што можа прыйсці з вонку і парушыць гармонію. І наконтак таго, хто тут чужыны, таксама адноснае меркаванне: гэта ж мы прыходзім да іх, імкнёмся спазнаць, нават дакрануцца (на гэтай выставе дазволеныя дотыкі да экспанатаў-скульптур, праўда, гэта не тычыцца графічных прац мастака, які ўтвараюць другую частку экспазіцыі). Бронзавыя дзёвчкі Асташова — трапяткі істоты. Танюткія, нават квольныя — гэта ім патрэбна абарона. І разуменне. Патрэбны тыя, хто умеюць гуляць з уяўленнем, даючы волю фантазіі; тыя, хто здольны стварыць для іх казку. І тады, можа быць, яны скінучь свае наварочаныя даспехі, фантастычныя латы, мудрагелістыя ўборы, і стануць наўнымі дзёвчачкамі, якія радуюцца жыццю, не хаваючыся ад яго, дораць святло шчыра, нягледзячы на тое, хто яны і адкуль. Жанчыны на самрэч усё ўсмярдзілі вось такія дзёвчачкі. Ці не ў тых, хто акружае Андрэя Асташова ў жыцці (жонка і дзве дачушкі), ён падгледзеў гэтыя вобразы?

Яго вобразы прывабліваюць дзіўным спалучэннем казачнасці з рэальнасцю (ад яе — характары, пачуцці, настрой персанажаў). Таму іх з задавальненнем прымаюць самыя розныя залы Беларусі і не толькі. У сценах Нацыянальнага мастацкага музея Беларусі выстава Андрэя Асташова, які ў 1997 годзе закончыў аддзяленне скульптуры Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, праходзіць не першы раз. У 2013 годзе яго выстава прайшла ў Дзяржаўным Рускім музеі Санкт-Пецярбурга. Але ў Мінску ў яго ёсць аўтарская галерэя, дзе можна пабачыць некаторыя творы. Іншая справа, што выстава «Дзёвочы дзор» — сама па сабе цэласны твор, дзе кожная праца на сваім месцы. Да 12 лютага ў гэтым можна пераканацца асабіста.

Ларыса ЦІМОШЫК

Легенда пра дракона. Еўразія. Дзор.

Нотны радок

Настрой Агінскага

Ансамбль «Класік-Авангард» прапануе адчуць яго праз цыкл канцэртаў

Назва калектыву, які нагадае, што ў 2015 годзе адзначаецца 250-годдзе Міхала Клеафаса Агінскага, па сутнасці адпавядае самому герою і яго музыцы. Цяпер Агінскі для нас — бяспрэчны класік. Але ў свой час шмат якія яго дзяржаўныя, грамадскія ідэі былі вельмі авангарднымі для той краіны, за якую стаяў і па якой потым сумваў у сваім самым слаўным пананезе. Пра яе, яго сум і самога Агінскага мы будзем узгадваць увесь гэты юбілейны год. І вось ужо пачалі.

11 лютага ў камернай зале імя Рыгора Шырмы Белдзяржфілармоніі ансамбль салістаў «Класік-Авангард» запрашае на першы канцэрт цыкла пад назвай «Міхал Клеафас Агінскі ў Санкт-Пецярбургу». У жыцці Агінскага Санкт-Пецярбург стаў горадам пералому лёсу для яго самога і яго народа. Спачатку гэты пералом быў звязаны з падзеямі паўстання Тадэвуша Касцюшкі, ён быў звязаны з надзеямі, а потым расчараваннем, што адлюстравалася ў тым ліку ў музыцы. Потым, ужо пры імператары Аляксандры І, гэта быў зноў горад надзей, калі Агінскі працягваў адстойваць сваю галоўную ідэю (аднаўленне ВКЛ, але ў складзе

Расійскай імперыі). І зноў — расчараванне, пасля чаго ён пераехаў у Італію. Адчуць прыгажосць яго ідэй і нюансы настрою, які панавалі ў той час, можна і праз мастацтва музыкі таксама — самога Агінскага і іншых творцаў той эпохі.

Гэта пастараецца зрабіць ансамбль салістаў «Класік-Авангард» пад кіраўніцтвам Уладзіміра Байдава. Ансамбль, які не прапуская важнай для айчыннага мастацтва і для Беларусі наогул даты. Прынамсі, былі праграмы, прысвечаныя Станіславу Манюшчу, Уладзіміру Караткевічу і нават Грунвальдскай бітве.

Ларыса ЦІМОШЫК

■ Асабістае

Сяргей РУБЛЕЎСКИ

ГОРАД МАЁЙ ПАМ'ЯЦІ

Лепель — першы горад, які я, вясковы хлопчык, пабачыў на свае вочы. Маці вазіла мяне ў паліклініку ці купіць абновы да школы — дык і дзівіўся. Але больш углядаўся ў звыклае: у амаль такіх жа, як у нашай вёсцы, драўляныя дамкі, хіба што больш дагледжаныя ды крытыя шыферам. А высокіх цагляных гмахаў дык зусім воьмалі. І гэта горад?! Нібы з асобных вёсак састаўлены ды зведзены ўсутыч вуліцы... Адно што базар мяне здзіўляў — у вёсцы такую гаманку людскую мітусню не пабачыш. Воклічы, гандлярскі рэй, нібы святочная ажыўленасць. І шодры россып вішан на доўгіх сталах — буйных, сакаўных, аж пачарнелых ад спеласці...

Калі ў нас з маці выпадала вольная хвіліна — дзе трэба былі, што намячалі, купілі, — мы ішлі ў скверык у цэнтры Лепеля і там бавілі якую гадзіну да адпраўлення аўтобуса. Скверык меў дагэтуль мною ніколі не чутою, але невядома адкуль знаёмую назву — Пятэчак. Ён і сапраўды быў невялічкі, круглы, абнесены невысочанкай металічнай агародай, і месціўся пасярод галоўнай плошчы горада — тут табе і райкам, і Дом культуры, і, што для нас было куды важней, — універмаг.

Мы сядзелі на лавачцы з матуляй, і мне здавалася, што Пятэчак аблазіў тут якрая для нас. Ды і наогул — што ўвесь свет гатовы прытуліць нас гэтак жа гасцінна, як і гэты скверык.

Архітэктурны фантан.

Пад подыхам ветру гаманліва шапалелі лісьцем высочыны камлістыя таполі, і я задзіраў угору галаву, каб паглядзець, ці моцна гайдаюцца іх верхаліны. Калі мой позірк саслізгаў па галлі долу, міжволі запыніўся на галаве вусатага дзядзька, які высокай постацю жалезабетонна стаяў на пастаментах. І дзядзька, здавалася, не менш уважліва глядзеў на мяне: вочы прыжмураны, пад пышнымі вусамі ледзь прыкметна усмешка. Ці ён толькі збіраўся ўсімхнуцца, а можа, і пасмяяцца з мяне, маленькага чалавека.

Помнік стаяў блізка ад аблюбаванай намі лаўкі, і я прывык да яго.

Тым летам зноў і зноў надаралі розныя нагоды для нашых з маці пазездаў у Лепель. Адна з іх запаміналася на ўсё жыццё. Калі я чарговы раз з лаўкі на Пятэчку азіраў верхаліны таполяў і апусцелыя гнёзды гракоў, раптам звярнуў увагу на тое, што хоць і доволі часу прайшло, на мяне ўсё яшчэ не глянуў вусаты дзядзька. Крыху ўстрыжованы, я зірнуў на плячоўку, дзе стаяў помнік: яго як карова зыском злізала. Не скажу, што гэта мяне засмуціла, але дужа здзівіла: як такое магло здарыцца?! Што за чарадзейная сіла павіхнула ў скверы і больш

НЕ КАПАЙ ЯМЫ ІНШАМУ

...Калектывізацыя ў нашым раёне пачалася ў сярэдзіне мінулага стагоддзя з вялікіх маральных узрушэнняў. Прычым сацкам зразумелых, бо шчыраваць на сваім полі, на сваім падворку і дзеля дабрабуты сваёй сям'і — гэта адно. Зусім іншае — працаваць на калгас і, можна сказаць, за пустыя «палачкі», бо не лічыць праўдліва не браць чужога, сталі прышываць да вопраткі ды адзежы глыбокія патайныя кішні, каб прынесці дзецям пшаніцы на зацірку ці гароху на суп.

Не ад добрага жыцця гэта... Ды і з рызыкай, бо калі зловяць... Былі на гэта ціўныя-ахвотнікі. У нас, напрыклад, у суседняй вёсцы працаваў брыгадзір Бронька. Невысокая, здавалася б, пасада, але ўлады яму давала шмат. Як ні круці, ад брыгадзіра залежала, на якую работу чалавека паставіць, колькі працэдэн заіпаць, калі даць каня для апрацоўкі ўласных сотак... Вось воськоўцы і прыніжаліся, стараліся дагэдуць яму: як маглі, слугавалі, ад слова чарку падносілі, у госці зазывалі. І ён хадзіў... З найбольшым імпэтам — да гаротніц-удоў.

Але ж яны таксама розныя былі. Марылька вась — маці двух малых (муж на фронце прапаў без веста) — неак выкручвалася, не ішла на паклон, не прымала заляцанню начальніка. А той ад падобнага ўжо адвек... Вось і шукаў нейкі зручны момант.

Помнік героям-падпольшчыкам (архіўны здымак).

вельмі ўдала «ўпісалі» ў цудоўны парквы куток. Дрэвы, здавалася, самачынна адступалі на колькі крокаў ад помніка, сонечнае святло шырокай паласой клалася на выняе, даходзіла да вады і прадаўжалася аж на тым беразе возера, а далейглядна далечніцы. І гэтая, як ахапіць вокам, прастора не здавалася занадта вялікай для такога помніка. Адно на ўсіх памяць у вузкім кутку не заціскаюць.

У гады майго школьнага юнацтва, калі я ўжо без маці з розных нагод прыязджаў у Лепель, штотаз заходзіў у кніжную краму, якая месцілася ў асобным невялікім дамку акурат перад уваходам у парк. Агледзеўшы ўсе паліцы і купіўшы якую-небудзь нікім не заўважаную цікавую і прытым даволі танную кніжачку, у добрым настроі я ішоў у парк, каб позіркава паздараўкацца са скульптурнымі героямі. Без іх постацяў на той час Лепель не ўяўлялі сабе і многія гараджане. Скульптура стала своеасаблівым сімвалам райцэнтра. Нездарма ж яе выяву адлюстравалі на значках, прысвечаных Лепелю. Адзін з іх у мяне, здаецца, захаваўся да гэтай пары.

Рэканструкцыя лепельскага парка адбывалася ў пару перабудовы, калі «агульначалавечыя каштоўнасці» ўзвысілі над намі, як маяковае сонца. Раённыя ўлады, відаць, палічылі, што згадкі пра ваіну будучэ збіваць людзей з хвалі лёгкага настрою, а тады — які адпачынак?! І ўкаранены ўжо, як дрэва, у людскую памяць помнік вырашлі перанесці ў іншае месца. Натуральна, што не ў лепшае — бо лепшае ва ўсім горадзе было толькі адно.

У маі 1990 года помнік, можна сказаць, прытулілі калі будынка райваенкама. Пра «архітэктурную прывязку» да прасторы тут казаць не выпадае: за помнікам — бетонная агарода, трохі далей — гаражы і стандартны трохпавярховы дом з не надта прывабным фасадом... Ад былой манументальнасці засталіся толькі згадкі. Апроч таго, арганізатары пераносу не паклапаціліся нават пра захаванне першапачатковага выгляду помніка — замест трохі звужаюча ўгору пастамента злялілі грувастку тумбу.

Калі будынка ваенкама помнікі награвушчаны, нібы на падворку ў якога калекцыянера паставецкай эпохі. Апроч перанесенага з парку, та, на пятэчку, яшчэ ўсталявана і памятная пліта воінам-інтэрнацыяналістам,

тут такі ж высокі, як ва ўсім свеце, і такі ж сфэрычны, абуджаны летам узрушаных ветрам аблюкаў. Адным словам, архітэктурная канструкцыя зусім не замінае баччы відавочнае.

«А ўсё ж нейкай скульптуры тут нестася...» — відаць, аднойчы падумаў які дзейны і ўладны мясцовы чалавек і ўзяўся за выпраўленне «недахопу». Ці іншыя падумалі, а яго пераканалі. Так або інакш, але непадалёк ад бетоннага «фантана» з'явілася адлітая з селуміну скульптура русалкі. Кожны, хто мае хоць невялічкі архітэктурны досвед, адразу заўважыць, што скульптура, як кажуць спецыялісты, «не прывязана» да прасторы, ніяк не суднасіцца з ёю, не «судакрапаецца», бо ўзбярэжжа-надводны абсяг, як вы ўжо зразумелі, у самы раз для манументальнага помніка, а не для паркавай, камернай скульптурнай выявы. А гэтая — для ціхага затульнага кутка, дзе можна пасядзець на лавачцы з кніжкай ці проста паназіраць за прыродай. Хаця... Наўрад ці спакой-

Шчаслівы лепелец.

Фантазіі пісьменніка ўспрыняты сённяшнімі цмокафіламі як адноўленая ў слове рэальнасць. З апісання Караткевіча скульптар Леў Агану і ляпіў лепельскага цмока. («А на шыі сядзела галава, адначасова падобная і на галаву змяі, і на галаву лані») Ці думаў хто, што ў яго атрымаўся, па сутнасці, мемарыяльны помнік вадайнай пачвары, бо калі ўжо ва ўсім верыць аўтару словаўтага рамана, дык у мясцовым возеры ўсе цмокі перадохлі...

Лепельцы жартуюць: калі патрэш галаву цмока — размыўшся на долары, калі хвост — на еўра.

Прыхільнікаў калі не новай веры, дык дураслівага захвалення, ужо няма на ўсёй краіне. У інтэрнэце з'явіўся нават сайт «Краіна цмокаў» (а куды падзелася «краіна замкаў»?). Найбольш імагінэты адпаты (ці зайзатары) ірэмты марца, каб помнікі, накіштат лепельскага былі ўсталяваны паўсюль у Беларусі... Памяркоўныя людзі могуць пачаць супакойваць мяне: маўляў, ну што ты ўсхадзіўся, проста знаўчы піяр-тэхналогіі далучаюць нас да беларускага космосу, падбудоўваюць няўцямных і падушку нацыянальнай самаідэнтыфікацыі, ствараюць, нарэшце, турыстычны брэнд месца... Яно сабе так. Але чаму б не рабіць гэта на аснове культуры дабрыні, спагладлівасці, любові, якія так пераканаўча ўзвышаны ў нашым фальклоры, ды і ў міфалогіі. Зусім не варта звужаць яе да цмокавай маральнай амбівалентнасці і сумніўнай эстэтыкі гэтага ідала.

Арганізатары піяр-кампаніі лепельскага цмока, думаю, мо-

Русалка са свайго возера.

гучы быць цалкам задаволены іх вынікам. Ім удалося ўцягнуць у свае акцыі дзяржаўных мужоў! На ўстаноўку скульптуры пачвары з казны было выдаткавана, як сведчаць адкрытыя крыніцы інфармацыі, без малага 100 мільёнаў рублёў. Адкрыццё правялі ўрачыства, як грамадска значную падзею. А ў пачатку верасня мінулага года ў парк быў праведзены фестываль беларускай міфалогіі. Афіцыйна заклікала «ў госці да лепельскага цмока».

Пра XX з'езд КПСС я, першакласнік, нічога не зразумееў бы, ды яна, простая калгасніца, пра яго, відаць, і не ведала. А пра акалічнасці зносу помніка Сталіну — тым больш.

Выходзім з парку. Трохі далей адсюль — Пятэчак. З гадоў майго маленства ён «аблясеў»: цяпер няма тут талой засені, кашталых крон над галавой, якія натхняюць на роздум. Ды зноў жа... скульптура. Яна тут парэальна наядуна, але ўжо мазоліць вочы.

Зухаваты мужычок, архетып тэатральнага Насцёркі, заціснуў, каб не ўцукла, між ног авечку; побач стаіць, як укапане, бо, відаць, агаломшанае свінчо, пад пахай — З шчаслівай усмешкай мужычок трымае над галавой неперапарцыянальнае галізіны, як засланка печы, пятка 1805 года выпуску. На адваротным баку «манеты» пераможна ўзвышаецца двухгаловы арол

Лепельскі цмок.

Кандраціі. Ну пэўна ж ён у партызанах! Ну пэўна ж дамоў да матулі прыходзіць! Трэба толькі заспець... — Дык вось нека надсярачоркам, — распавядаў Пятрус, — паслапа мяне снамра да цёткі Кандраціі зычыць солі. Я паслухаўся, бягу, чую — ззаду сабака брэша. Азіраюся назад — па вуліцы той паліцай ідзе, а з ім, апроч Бобіка, — яшчэ і немцы.

Я — у хату да цёткі. Дзверы адчыніў, а там Сяргей якраз: ужо апрагнуўшыся, з аўтаматам. Ці то прыйшоў да маці, ці то сыходзіць... Я так і так, кажу ім: ідуць... Чужыя...

Гаспадыня — куляў пад стол: дзве масніцы прыпаднела, і Сяргей туды — шуць! Схаваўся ў склепе. Цётка яшчэ паспела дошкі на месца прыладзіць ды палавік падцягнуць... А тут ужо і «госці» — Дзе Сяргей? — пытаецца паліцай. — Не ведаю, — кажа цётка Кандрація, — летася як забралі ў войска, дык ні слыху ні дыху ад яго. — Брэшаш! Ён у партызанах! — крычыць паліцай. І давай шукаць: зазірнуў пад кожны ложак, качаргой пащраваў пад печку, пашнарнуў у сенцах, злязіў на гаршышка... Сабка на гэты раз не дапамагаў яму: знайшоў у цёткі міску з кашты. Але ж, мусяць, не галодны быў, бо грызці не кінуўся. Адно толькі аблюбаваў, пахадзіў з ёй у зубок па хаце, потым занёс... пад стол, на той ходнік палажыў і сядзіць — пільную, разглядаецца. — Немец, між іншым, таксама... А нарэшце — побач са мною спыніўся, паглядзіў па галаве, здалёк паказаў цукерку і пытаецца: — Дзе партызан? Маўляў, скажаш — цукерка твая. Ну я і выдаў (ведама — дзіцячы розум)! — У сабаці пад хвостом. Бачу, цётка ад гэтых слоў ажно спалатнела. Паліцай — таксама, і ўжо нават руку адвёў, каб аплывушы мяне за абразу... Аднак немец яго спыніў, перахаліў руку і як зарэгаць... Кажы, што нашай мовы, маўляў, не ведае, але жарт зразумееў... Падтрымала яго смех і цётка Кандрація. Пасля чаго абодва няпроясныя госці пайшлі. За імі, памахаўшы нам хвостом, падаўся і Бобік.

Г. Гомель. Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР.

Перад маладзёбнай знайшоў: даручыў Марыльцы мяшкі пад збожжа падлацаць. Тая, вядома ж, прыйшла, звычайна ўзялася за справу і нават амаль завяршыла, калі ў сьвіран уваліўся начальнік. Абдаў яе перагарам, агледзеў работу, пахваліў маладзіцу, пабаядзіў, што паставіць два, а магчыма, нават тры працэдні... Заедно паспрабаваў абнць... Марылька расуца адштурхнула. Але ж і ён не дурны, быццам, усё прадумаў: у сьвірне больш нікога няма. Значыць, сведкаў не будзе. Можы і сілу прымяніць.

Стаў ён набліжацца да Марылькі, «заганячы» яе ў кут. Але ж не на тую натрапіў: злаучылася кабетка — ды ў вядомае месца яму — каленам...

Залётнік ажно зароў ад болю, скурчыўся ў тры пагібелі, прашыпў: «Ну, ты ж у мяне памомніш!»... І помсты чакаць доўга не прыйшлося. На плях брыгады бульба ўрадзіла (можа, таму, што не ведала яшчэ ні каларадскага жука, ні «амерыканкі»?), калгаснікі запрэглі яе выбіраць. І нека не ўтрымаліся: тры жанчынкі (Марылька ў тым ліку), скончыўшы работу, па колькі клубняў узялі дамоў.

Брыгадзір тут як тут — згледзеў! А потым і «стукануць» «каму трэба». У калгас прыхалі следчыя... Як і варта было кажаць, «злачыньцам» прыпалілі нямаля: аж па тры гады зьяноўлены! Але радзісці ад гэтага пакрыўджаны залётнік не адчуў, бо, як высветлілася, пад «раздучу» трапіў і яго ўласны сын: гэта ён з той крадзенай бульбай падвозіў з поля жанчын.

Дзякаваць Богу, у хуткім часе аб'явілі амністыю, так што нашы пакараныя пабылі ў турме толькі тры дні. Праўда, біяграфію сабе «падмачылі». Найболей — брыгадзіраў сын. І дапамог яму ў гэтым родны бацька, бо «забыўся», што нельга капаць яму іншаму, сам жа ў яе і трапіў.

Альфрэд ТЫЧКО, в. Ідолта, Мёрскі раён.

А КУФРЫК ПРАСТА АДЧЫНЯЎСЯ...

Гадоў колькі таму шумна, у рэстаране, мы адначка Дзень работніцкай культуры — сваё прафесійнае свята. Хораша сядзелі: нешта пілі і елі, сьпявалі, танцавалі, слухалі артыстаў з Мінска...

Не заўважылі, карацей, як час праляцеў: можна было б і па дамах ужо, ды нікому не хочацца!.. Як быццам прачувалі ўсе, што быць лыжцы дзёгцю ў той бочцы мёду. І адкуль?.. Ніколі не чакалі, ніколі не падумалі б: у аднаго з бяседніцкаў прапала куртка — дарэгат, скрурана. Гардэробшыца вінаватая была: замаст таго, каб выдаваць вопратку, як належыць, па нумарках, «перавяля» ўсіх на «самаабслугоўванне».

Мела рацыю на першы погляд, бо тут жа людзі інтэлігентныя, культурныя. Дык заходзьце, маўляў, і самі апранайцеся... Вось нехта (з нашых атрымліваецца?) і апрануўся... У чужое.

Агульную веселасць ад гэтага як вол злізаў. Уся кампанія была ў роспачы: усе ж свае — «сябры па цэху», работнікі культуры — і раптам такое... Адна з каліяжанак, рэжысёрка, дык ледзьве не плакала. Пыталася ўголас: «Ну, калі гэта скончыцца? Калі ў нас красці перастаюць?» Яна ж расказвала, як некалі ад зладзеўцаў пацярпела сама: у час выступлення на Мінскім камвольным камбінате яе літаральна раздзелі — знеслі з раздзяльняльня новай джынсы, якія, між іншым, каштавалі 180 савецкіх рублёў! Больш за месяц працы, ды яшчэ з падпрацоўкай!

Аднак, спыраючы, як вядома, гору не паможаш: давялося выклікаць міліцыю. Тая, убачыўшы ўсхваляваны натоўп, прапанавала праехаць у аддзяленне, пасадзіла ўсіх у нейкай зале.

Адсталі ад нас толькі рэжысёрка. Яна з сяброўкай вырашыла прайсціся па мініцэйскіх кабінетах — запатрабаваць, каб скрадзёную куртку хутэй шукалі... Ну і, вядома ж, яшчэ раз расказаць пра тую джынсу: і якія яны былі (ва ўсіх падрабязнасцях — фірма, колер, фанон), і дзе купляліся-даставаліся, і колькі каштавалі... Ад гэтай інфармацыі ў аднаго з міліцыянтаў ажно «дах паехаў»:

— Калі ласка, — узмаліўся ён, — забярыце сваіх супрацоўнікаў! А то ў туну загоняць! — Яны гэта могуць! — мы аж зайшліся ад нейкага істэрэчнага рогату. Якраз ім, можна сказаць, і завяршыўся разбор па справе аб прапажах курткі. Дамовіліся, што гардэробшыца (яна ж непасрэдна вінаватая) кампенсуе чацвярпеламу страты. Але рабіць гэта, на шчасце, не прыйшлося, бо назаўтра прапажа... знайшлася. Аказалася, што ў той вечар адзін з нашых гасцей прыйшоў у рэстаран у касцюме — без курткі. Аднак,

Гар СОЛТАН,

М. Іванец, Валожынскі раён

ЭКАЛАГІЧНЫ ФОРУМ ЗМЯНЯЕ ФАРМАТ

Прыродаахоўныя арганізацыі і неаб'яўкавых да экалагічных праблем грамадзян сёлета аб'яднае навукова-практычная канферэнцыя.

Жыхары буйных гарадоў, дзе засяроджана значная колькасць прамысловых прадпрыемстваў, найбольш востра адчуваюць неспрыяльную экалагічную сітуацыю. І толькі кансалідацыя намаганняў усіх зацікаўленых, правядзенне спецыялізаваных мерапрыемстваў дапаможа знайсці эфектыўнае рашэнне існуючых праблем. Гэта і стала адной з прычын змены фармату XIII рэспубліканскага экалагічнага форуму.

Навукова-практычная канферэнцыя пройдзе 20 мая 2015 года ў Мінску (сэлектыўна сталіца экалагічнага форуму) і ўключыць у сябе пленарнае пасяджэнне і секцыйныя мерапрыемствы. А ў межах дзеловай праграмы прадстаўнікі органаў улады, бізнесу, навукі, адукацыі, міжнародных арганізацый і грамадскага сектара змогуць прапанаваць для абмеркавання свае пункты гледжання на рашэнне праблем экалагічнай мадэрнізацыі эканомікі.

Яшчэ адным складнікам экалагічнага форуму стане міжнародная спецыялізаваная выстава «Зялёны дом», якая пройдзе з 19 па 22 мая 2015 года. На ёй наведвальнікі пазнамяцца з сучаснымі тэхналогіямі ў сферы энергазахававання, абароны навакольнага асяроддзя і экалогіі, тэндэнцыямі развіцця падышоў да азеленяння гарадоў і інш.

Асноўныя мэты правядзення экалагічнага форуму — кансалідацыя і актывізацыя усіх слабаў грамадства ў рашэнні праблем аховы навакольнага асяроддзя і рацыянальнага выкарыстання прыродных рэсурсаў, максімальнае ўвагіраванне грамадзян краіны ў экалагічны рух, павышэнне экалагічнай культуры насельніцтва.

Увага, конкурс!

РАЗАМ З ПРЫРОДАЙ

Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь аб'яўляе конкурс на лепшы слоган-дэвіз XIII рэспубліканскага экалагічнага форуму, які пройдзе ў Мінску ў маі 2015 года.

Мэта конкурсу — прыцягненне увагі школьнікаў да экалагічных праблем, павышэнне экалагічнай культуры і адказнасці маладога пакалення за стан навакольнага асяроддзя, садзейнічанне бесперапыннаму экалагічнаму выхаванню і асвеце сярод дзяцей і юнацтва.

Падаць і прыём работ (слоган-дэвізаў) на конкурс праводзіцца з 26 студзеня 2015 года па 20 лютага 2015 года.

Вызначэнне арганізацыйным камітэтам пераможцы і аб'яўшэнне вынікаў конкурсу адбудзецца 23-24 лютага 2015 года.

Удзельнікам конкурсу можна быць кожны навучнік 1-11 класаў агульнаадукацыйных школ/гімназій/ліцэяў горада Мінска і Мінскай вобласці.

Адзін удзельнік мае права падаць на конкурс неабмежаваную колькасць слогаў.

Адказнасць за выкананне аўтарскіх правоў работы, якая ўдзельнічае ў конкурсе, нясе аўтар, які даслаў гэтую работу.

Дасылаючы свой слоган на конкурс, аўтар аўтаматычна дае права арганізатару конкурсу на выкарыстанне пададзенага матэрыялу (размяшчэнне ў інтэрнеце, СМІ, удзел у творчых праектах, далейшае тыражаванне і да т.п.) з захаваннем аўтарства без дадатковых дазваляў і ўмоў.

Заяўкі на ўдзел у конкурсе прымаюцца ў названай тэме. У заяўцы неабходна назваць конкурсныя слогаў, а таксама кантактную інфармацыю (прозвішча, імя, імя па бацьку, хатні адрас, тэлефон, установу адукацыі, клас).

Заяўкі неабходна дасылаць на электронны адрас аддзела інфармацыі і сувязі ў грамадска-экалагічнага асяроддзя: minofnature@gmail.com

Заяўкі, дасланыя пазней за 20 лютага, да ўдзелу не дасюцца.

Крытэрыі ацэнкі конкурсу: — адпаведнасць пазначанай тэме;

— арыгінальнасць;

— якасць (аптымістычнасць, выразнасць).

Вынікі конкурсу будуць апублікаваны на афіцыйным сайце Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя <http://minpriroda.gov.by> і ў часопісе «Родная прырода».

Пераможца конкурсу стане ганаровым госцем XIII рэспубліканскага экалагічнага форуму.

Кантакты арганізатара конкурсу:

Еўдасёва Таццяна Пятроўна — начальнік аддзела інфармацыі і сувязі ў грамадска-экалагічнага асяроддзя (пр. тэл. 200-45-45), e-mail: minofnature@gmail.com

Чакаем вашых заявак!

Сумесны выпуск газеты «Звязда» і Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя №1

РАЗГАДАЦЬ ТАЙМНІЦУ, ЗАХАВАЦЬ БАГАЦЦЕ

Што мы імкнёмся паказаць замежным гасцям перш за ўсё, калі хочам, каб яны ўзгадалі нашу краіну з цёплай і павагай? Вядома, родную прыроду — з яе некранутымі краівамі, унікальнымі ландшафтам, рэдкімі насельніцтвамі

палёў, лясоў, лугоў. Сапраўдна нагода для горадасці, прадмет любові і захаплення на ўсё жыццё. Найвялікшае багацце — і найвялікшая таямніца, загадка, якую не стамляешся разгадаць, а разгадаўшы — здзіўляцца.

Захаваць багацце, прыдыкчыць завесу гэтай таямніцы — менавіта гэтыя паняцці ключавыя ў супрацоўніцтве Выдавецкага дома «Звязда» і Міні-

тэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя. Друкаваны вынік нашага супрацоўніцтва — часопіс «Родная прырода», які, вядома, мае нямаля прыхільнікаў і сярод чытачоў «Звязды». Праект «Карані і кроны», які распачынаем уласна ў «Звяздзе» — зноў пра тое, як разгадаць і захаваць. І тое, і другое можна зрабіць толькі разам. Далучайцеся!

ДАБРАБЫТ ЗБЕРАГУЦЬ... ЭКАЛАГІЧНЫЯ КАЛІДОРЫ

(Заканчэнне)

Пачатак на 1-й стар.

Прыкладна 80% дакументаў, што паступаюць у Мініпрыроды для экалагічнай экспертызы, патрабуюць дапрацоўкі, уключэння тых ці іншых прыродаахоўных мерапрыемстваў для мінімізацыі шкодных уздзеянняў на навакольнае асяроддзе.

— Наколькі важна сёння пры будаўніцтве прытрымлівацца Генеральнага плана з пункту гледжання экалогіі?

— Гэты дакумент дэманструе, як будзе развівацца горад, вызначае функцыянальныя зоны і параметры забудовы тэрыторый. Размяшчэнне ўсіх аб'ектаў павінна не толькі быць рацыянальным, але і адпавядаць прыродаахоўнаму заканадаўству. Так, у апошняй рэдакцыі Генплана Мінска была ўнесена забарона на будаўніцтва кавярняў, рэстаранаў і іншых капітальных будынкаў у скверах і на бульвары. Я лічу гэта важным дасягненнем у справе аховы гарадскіх ландшафтна-рэкрэацыйных тэрыторый.

— На экалагічнай мадэлі Мінска можна ўбачыць некалькі так званых экалагічных калідораў. Для чаго прызначаны гэтыя аб'екты?

— Праз экалагічныя, ці сацыяльныя, калідоры з горада выносіцца бруднае паветра і паступае свежае, больш чыстае. Менавіта іх наяўнасць не дазваляе гараджанам задыхнуцца ад шкодных выкідаў у навакольнае асяроддзе.

Калідорам першага парадку ў Мінску з'яўляецца прыбярэжная зона Свіслачы, якая працягнулася праз усё горад з паўночнага захаду на паўднёвы ўсход. У Генплане прадугледжана абмежаванне па яе забудове. Так, уздоўж галоўнай сталічнай ракі можна будаваць толькі кропкавыя і маларацыяглыя жылля дамы і дамы паніжанай павярхоўнасці. Шматпавярховыя, гасцінныя комплексы і іншыя буйныя аб'екты, размяшчаныя каля Сві-

слачы, могуць закрыць шлях для бруднага і чыстага паветра, «засыпаўшы» гараджан шкоднымі выкідамі і павялічышы рызыку захворванняў.

Паводле даклада Сусветнай арганізацыі аховы здароўя за 2012 год, усе захворванні ў той ці іншай ступені звязаны з наяўнасцю ў паветры цвёрдых крупінак. Гэтыя дробныя пылічкі дыяметрам не больш за 10 мкм (PM10) выклікаюць сардэчна-сасудзістыя і рэспіраторныя захворванні, а таксама рак. Па даных 2012 года, забруджванне паветра стала прычынай 600 000 смерцяў у Еўрапейскім рэгіёне СААЗ, у тым ліку 482 000 смерцяў адбыліся з-за забруджвання паветра па-за памяшканнямі, на вуліцы.

— Якія крокі прадпрымае Мініпрыроды, каб мінімізаваць гэта шкоднае уздзеянне?

— Мы пастаянна адсочваем экалагічную сітуацыю ў сталіцы — на чатырох спецыяльных пастах, вымяраецца колькасць цвёрдых крупінак у атмасферы. Звесткі аналізуюцца, і распрацоўваюцца мерапрыемствы па паліпшэнні экалагічнай сітуацыі.

Напрыклад, некалькі гадоў таму Мінскі гарадскі камітэт прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя паспрабаваў ачысціць адну з самых забруджаных частак горада — тэрыторыю ў раёне вул. Ціміразева. Там знаходзіцца Мінскі завод ацяпляльнага абсталявання, які ў той час быў асноўным віноўнікам складанай экалагічнай сітуацыі.

Па прадлісанні камітэта прадпрыемства правіла мадэрнізацыю абсталявання, замяніўшы палівальныя печы на электрычныя, што дапамагло зменшыць выкіды забруджальных рэчываў у атмасферу паветра.

Калі разглядаць дынаміку, то ў 2011 годзе доля дзён з перавышэннямі сярэднясутачнай гранічна дапушчальнай канцэнтрацыі ў межах пр-та Пераможцаў — вул. Арлоўскай — пр-та Пушкіна — вул.

Альшэўскага — вул. Кальварыйскай складала 18%. Пасля мадэрнізацыі сітуацыя ў гэтым раёне палепшылася, і праз год паказчыкі зменшыліся да 7%. Але з-за таго, што была пабудавана развязка пр-т Пушкіна — вул. Ціміразева, а таксама пастаянна ішла забудова тэрыторыі ўздоўж Свіслачы, у 2013 годзе мы зноў вярнуліся да зыходнай пазіцыі — 17,8%. Па звестках за 10 месяцаў 2014 года паказчык склаў 10,2%, але гэтыя лічбы не канчатковыя.

Вырашыць такую праблему можна, толькі распрацаваўшы праграму сумесных дзеянняў з прыцягненнем органаў улады і ўсіх зацікаўленых арганізацый. На жаль, такія сітуацыі ў горадзе не адзінкавыя.

— Гэта значыць, што пад пагрозай забруджвання знаходзяцца і іншыя раёны Мінска?

— Так. І асноўнай прычынай тут — неадпаведнасць рэгламенту Генплана. Экалагічныя калідоры не могуць забудоўвацца вышыннымі аб'ектамі, а ландшафтна-рэкрэацыйныя зоны выкарыстоўваюцца пад будылючы.

У студзені 2015 года Мініпрыроды дало адмоўнае заключэнне на горадабудаўнічы праект дэталёвага планаваання ў частцы ўнясення змен у існуючы праект па забудове тэрыторыі на скрыжаванні вуліц Пляханова і Васняцова.

У першым варыянце дакумента на гэтай тэрыторыі планавалася пабудоваць два дзвёццапавярховыя жылля дамы з будаваннем прыбудаванымі гаражамі. Праект быў ухвалены Мініпрыроды, бо не супярэчыць экалагічным нормам, пазначаным у Генплане Мінска (размяшчэнне ўздоўж калідора першага парадку). Але ў выніку, пасля ўнесены змен, на іх месцы ў праекце з'явіліся 19-павярховыя гмах, і неўзабаве павінен быў «вырасці» яго «брат-блізнічок».

Акрамя таго, у новым праекце не было прадугледжана будаў-

ніцтва гаражоў, але прапанавалася ліквідацыя платнай станцыі без стварэння дадатковых месцаў для захоўвання аўтамабіляў. А на ландшафтна-рэкрэацыйнай зоне, якую нельга выкарыстоўваць для пабудовы прамысловых аб'ектаў, з'явілася кацельня для гэтага дома.

Паколькі гэта супярэчыла заканадаўству і прыводзіла да пагаршэння экалагічнай сітуацыі ў горадзе, змены ў праекце Мініпрыроды не ўзгадніла.

Наконт гэтага будаўніцтва, у тым ліку па прычыне парушэнняў зацверджанага горадабудаўнічага праекта, паступалі скаргі ад мясцовых жыхароў у гарвыканкам і іншыя інстанцыі. У выніку было прыпынена будаўніцтва другога дома.

На маю думку, тут патрэбна разабрацца, хто вінаваты ў гэтай сітуацыі, і сумесна выпрацаваць шляхі па яе вырашэнні.

Каб у будучыні пазбегнуць падобных праблем, Мініпрыроды імкнецца ўдасканаліць змест Генеральнага плана Мінска. Цяпер ён праходзіць карэкціроўку і сёлета будзе пададзены на экспертызу ў міністэрства.

У аб'ёўным дакуменце паспрабуем улічыць гэты досвед і прадугледзіць увардзены рэгламент для тэрыторыі ў межах экалагічных калідораў першага, другога, трэцяга парадку з канкрэтызаванымі велічынямі «вышыні і працягласці будынкаў», а таксама магчымае абмежаванне (забарону) па забудове экалагічнага калідора першага парадку. Гэтыя прапановы мы накіравалі ў Мінгарвыканкам.

Толькі ў 2013-2014 гадах Мінскі гарадскі камітэт прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя не ўзгадніў выдзяленне зямельных участкаў для будаўніцтва ўчастку аб'ектаў. Напрыклад, кацельня для шматпавярховага дома планавалі пабу-

даваць на ўчастку, размешчаным у раёне сквера па вул. Дзекабрыстаў, часовую ахоўную аўтастанку хацелі пашырыць за кошт ландшафтна-рэкрэацыйнай зоны, аўтамадальную трасу ў раёне Цянянскага водасховішча спрабавалі размясціць у ландшафтна-рэкрэацыйнай зоне, водаахоўнай зоне і зоне санітарнай аховы водазабору.

— Якія яшчэ змены ў заканадаўстве ў вобласці экалагічнай экспертызы плануеце ў бліжэйшы час?

— Не так даўно сумесна з Міністэрствам архітэктуры і будаўніцтва быў падрыхтаваны і пададзены ва ўрад праект змен у заканадаўстве аб архітэктурнай, горадабудаўнічай і будаўнічай дзейнасці і Закон аб дзяржаўнай экалагічнай экспертызе ў частцы прывадзэння да праправаў Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь №26 ад 14 студзеня 2014 г. «Аб мерах па ўдасканаленні будаўнічай дзейнасці».

Згодна з указам, мы прапанавалі праводзіць ацэнку ўздзеяння на навакольнае асяроддзе і адпаведна дзяржаўную экалагічную экспертызу на перапраектнай стадыі, а не праектнай. Гэта дапаможа зрабіць больш эфектыўнай распрацоўку праектнай дакументацыі і ўвогуле скараціць працягласць праектнай стадыі.

Акрамя таго, Мініпрыроды працуе над тым, каб увесці ў заканадаўства экалагічную ацэнку наступстваў рэалізацыі ведамасных, галіновых канцэпцый і праграм на ранняй стадыі і падрыхтоўкі. Гэта дазволіць яшчэ падчас распрацоўкі дакументаў прадугледзіць мерапрыемствы па мінімізацыі наступстваў.

Гутарыла
Вераніка КОЛАСАВА.

ФОТА АНТОНА ПРЭДЫКА

Побач з намі

АДВАРОТНЫ БОК «ПТУШЫНАЙ СТАЛОЎКІ»

Чаму для лебедзя вараная бульба больш карысная, чым хлеб?

Нягледзячы на тое, што сапраўднай зімы — з марознымі днямі, прыроднымі коўзанкамі на рэках і азёрах і гурбамі снегу — амаль яшчэ і не было, многія людзі працягваюць падкармливаць дзікіх птушак. А ці трэба гэта рабіць? Дабро ці зло нясе гэты клопат аб жывой прыродзе?

Па словах маладошага навуковага супрацоўніка лабараторыі арніталогіі ННЦ па біярэсурсах Акадэміі навук Івана БАГДАНОВІЧА падкормка птушак — гэта ў першую чаргу выхавачая акцыя, шлях да яднання з прыродай. Але добрыя намеры часта прадугледжваюць і пэўныя абавязкі, якія, на жаль, не заўсёды выконваюцца.

— Людзі не задумваюцца, што, пачаўшы падкармливаць птушак, яны як бы прывязваюць іх да сабе, — кажа арнітолаг. — Птушкі прывыкаюць, што ў пэўным месцы заўсёды ёсць чым паचाствацца, і ў цяжкай хвіліны будуць разлічваць на гэты корм.

А цяпер уявіце сабе, што крыніца ежы раптам знікла — ці то гаспадар забур'яў насыпаць корму ў кармушку, ці проста перадумаву гэта рабіць. Для чалавека страта невялікая, а вось птушкі ад гэтага могуць проста загінуць.

Вядома, такі сцэнарый для вераб'іных менш верагодны, чым, напрыклад, для вадаплаўных птушак. Першыя больш рухомыя, таму лёгка могуць знайсці іншую «сталуюку». А вось лебедзь-шыпун ці качка, якія прывычаліся да падкормкі з восені, застаюцца на зімоўку ў месцах, якія зусім для гэтага не падыходзяць. Адсюль і шматлікія канфліктныя сітуацыі і званкі ў прыродаахоўныя арганізацыі — людзі ўпэўнены, што птушкі замарзаюць, таму іх трэба ратаваць.

— Але ніводны чалавек, які тэлефонуе, не разумее, што сам вінаваты ў гэтай сітуацыі, — падкрэслівае вучоны. — Ён прыкарміў птушку,

можна сказаць, прыручыў, а потым проста вырашыў зняць з сабе адказнасць і папраціцца дапамогай у арнітолагаў.

Каб правільна падкармливаць водна-балотных птушак і калі гэта лепш рабіць?

Перш за ўсё, нельга прывабліваць іх ежай з восені — у гэты перыяд птушкі збіраюцца адлятаць у вырай ці перасяляцца ў больш спрыяльныя месцы. А пастаянна лёгкадаступны корм можа прывесці іх застацца. І калі наступіць неспрыяльнае надвор'е, замерзне водаём, птушка прывізе ў разублачэнні і не будзе ведаць, што рабіць. Некаторыя з іх пачнуць шукаць паратунку ў іншым месцы ці будуць выратаваны чалавекам, але многія загінуць.

Другое важнае правіла — ажыццяўляць падкормку неабходна толькі падчас працяглай замаразкі, калі тэмпература паветра на працягу двух тыдняў не ўзнікаеца вышэй за -10°С і люстра вадама зацягнута ледам. Таму калі здараецца адна марозная ноч, а пасля наступае адліга, не трэба спяшацца на азёры і вадасховішчы, каб падтрымаць птушак, — ім такія перыяды не пагражаюць.

ЯКІ КОРМ ПАДЫДСЕ ЛЕПШ?

Звычайна людзі кормяць птушак тым, што ёсць пад рукой. Але лепш прытрымлівацца парад спецыялістаў, каб выпадкова ім не нашкодзіць.

Для зэрнядных можна прыгатаваць сумесь з рознага насення — сланечніка, рапусу і збожжавых культур (ячмень, пшаніцы).

Насякомаедныя птушкі, у тым ліку і сініца, ніколі не адмовяцца ад сапраўднага далікатэсу — несалёнага сала. Сала — гэта суперэнергетычны жывёльны корм, які змяшчае велізарную колькасць калорый. Сярод расліннай ежы канкурэнцыю яму можа склаці толькі насенне сланечніка.

Ідэальнае ежа для вадаплаўных птушак — зялёны корм, які, на жаль, узімку не дастаць. Альтэрнатыўны варыянт — гэта збожжа (ячмень, пшаніца), у тым ліку і прарошчанае; вараная бульба або іншая свежая ці вараная гародніна.

Каб адзначыць Іван Багдановіч, хлеб сярод іншых птушыных кармоў найбольш даступны для грамадзян. Але ён можа быць вельмі небяспечным для птушак. Пераход на «хлебную дыету» вядзе да развіцця розных кішчавых захворванняў, у канчатковым выніку наступае непраходнасць кішчэніка і птушка гіне нават пры наяўнасці корму.

Памятаюць, што толькі некалькі відаў вадаплаўных птушак маюць патрэбу ў падкормцы. Сярод іх азёрная і шэрая чайка, крыжанка і лебедзь-шыпун. Астатнія віды — або проста выпадковыя наведвальнікі вадаёмаў, або тых, хто не мае патрэбы ў падкормцы, у тым ліку лысуха, якая харчуецца раслінамі, а таксама гогаля і крахаль, якія сілкуюцца рыбай ці малюскамі.

Вераніка КОЛАСАВА

Па старонках «Чырвонай кнігі»

ЕўРАПЕЙСКІ ЗУБР

Клас: млекакормячы
Атрад: парнакапытныя
Сямейства: паларогія

Від: Еўрапейскі зубр *Bison bonasus*

Самы буйны прадстаўнік наземных млекакормячых Палеарктыкі. Даўжыня цела — 260-330 см, вышыня ў карку — 172-198 см, маса самцоў — 550-700 кг, максімум — 820 кг, у самак адпаведна 245-290 см і 155-188 см, 420-530 кг. У Еўропе сфарміраваліся 2 падвідзі еўрапейскага зубра: раўнінны еўрапейскі (літоўскі, белавежскі) і каўказскі. Апошні зубр, які жыў на волі, быў забіты ў раёне Белавежскай пушчы ў 1919 годзе, каўказскі — у 1927 годзе. У наш час зубры жывуць у 30 краінах, дзе ўтрымліваюцца як на волі, так і ў загонках. Гэта рэдкі від, які знаходзіцца ў стадыі аднаўлення ў асобных месцах былога арэалу ў Еўропе. З 1946 года пастаянна пражывае ў Беларусі. Занесены ў Чырвоную кнігу Рэспублікі Беларусь.

Беларуская папуляцыя белавежскага зубра складае больш за 1130 жывёл.

ФОТА АНТОНА КРЕЙНУЧА

Нагода задумацца

ХТО ЖЫВЕ НА «БЕЛАРУСКАЙ АМАЗОНЦЫ»?

Захоўваючы балоты, мы ратуем рэдкіх птушак ад знікнення

На працягу больш чым трох дзесяцігоддзяў 2 лютага ва ўсім свеце адзначаюць дзень водна-балотных угоддзяў. У 1971 годзе менавіта ў гэты дзень у іранскім горадзе Рамсар падпісалі Канвенцыю аб водна-балотных угоддзях, што маюць міжнароднае значэнне і з'яўляюцца месцамі пражывання рэдкіх відаў вадаплаўных птушак. Якая сітуацыя з тарфянішчамі назіраецца ў Беларусі, расказала кіраўнік аддзела землярэ і ландшафтаў Мініпрыроды Таццяна ТРАФІМОВІЧ.

— Лозунг сусветнага дня для гэтага года гучыць так: «Водна-балотныя угоддзі — наша будучыня», — распавядае спецыяліст. — Як можна патлумачыць гэтыя словы? Па-першае, нельга забываць, што менавіта балоты забяспечваюць чалавецтва прэснай вадой, ачышчаюць яе, адфільтроўваюць шкодныя рэчывы. Па-другое, яны ў прамым сэнсе кормяць чалавецтва: па стаціях, рысам, вырашчаным на ўгоддзях, харчуецца амаль палова насельніцтва планеты.

Агульнавядома і той факт, што балоты з'яўляюцца натуральнымі рэгулятарамі вільготнасці і супрацьдзейнічаюць змяненню клімату, бо паглынаюць у два разы больш вуглякіслага газу, чым лясы. А падлічыце, колькі відаў птушак жыве на тарфянішчах! На жаль, каштоўныя эксісітэмы ў апошнія дзесяцігоддзі пераўтвараюцца ў пусты. Вучоныя падлічылі, што з 1900 года з твару зямлі знікла каля 64% водна-балотных угоддзяў. Нагода задумацца!

Беларусь далучылася да Рамсарскай канвенцыі ў 1999 годзе, калі аб'явіла першай рамсарскай тэрыторыяй заказнік «Спораўскі». А сёння ў яе спісе — цэлых 16 беларус-

кіх водна-балотных угодд

Центр Промышленной Оценки

- Организация аукционов
- Оценка всех видов имущества

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ЗАО «Центр промышленной оценки» (организатор аукциона) по поручению ООО «Ньюз Девелоп» (продавец) проводить повторный открытый аукцион по продаже здания приемного пункта стеклотары № 94, общ. пл. 143 кв.м, инвентарный номер 500С-25862, расположенного по адресу: г. Минск, ул. Сердича, 10А.
Начальная цена с НДС – 3 000 000 000 белорусских рублей.
Площадь земельного участка – 0,0755 га (предоставлен продавцу на праве временного пользования).
Задаток 10% от начальной цены в белорусских рублях по курсу Нацбанка РБ на дату платежа перечисляется на р/с № 301234260010 в ЦБУ № 507 г. Минска ОАО «Белинвестбанк», БИК 153001739, УНП 191021390, получатель платежа ЗАО «Центр промышленной оценки».
Договор купли-продажи должен быть подписан в течение 10 (десяти) рабочих дней после проведения аукциона. Оплата за объект производится в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.
Порядок проведения аукциона, оформления участия в аукционе, а также определения лиц, выигравшего аукцион, оговорен в условиях его проведения, размещенных на сайте организатора торгов www.cpro.by.
Извещение о проведении предыдущего аукциона опубликовано в газете «Звязда» от 04.11.2014.
Аукцион состоится **18 февраля 2015 в 12.00 по адресу:** г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис. 1703. Заявления на участие и необходимые документы принимаются до **16 февраля 2015 до 17.00 по адресу:** г. Минск, ул. Мележа, д. 5/2, офис 1703.
Тел.: +375 17 280-36-37; 8029-183-69-71.
www.cpro.by. E-mail: auction@cpro.by

Технический администратор доменной зоны BY УП «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ» сообщает о проведении благотворительного аукциона на регистрацию доменных имен, исключенных из реестра.

Средства от аукциона, кроме стандартной стоимости услуг по регистрации доменного имени и налогов, будут перечислены на нужды детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей.

Предметом аукциона являются доменные имена в доменной зоне BY, исключенные из реестра национальной доменной зоны. Перечень доменных имен, предлагаемых к регистрации по результатам аукциона, размещается на сайте <https://auction.cctd.by>.

Дата начала аукциона – 9 марта 2015 г., дата окончания аукциона – 19 марта 2015 г.

Время начала аукциона – 12.00 часов даты начала аукциона, время окончания аукциона – 12.00 часов даты окончания аукциона. В случае, если в течение последних 2 минут до окончания аукциона была сделана ставка, срок проведения аукциона автоматически продлевается еще на 5 минут.

Аукцион проводится на интернет-ресурсе <http://auction.cctd.by>.

В отношении каждого доменного имени, являющегося предметом аукциона, размещается программная форма, позволяющая участникам аукциона делать ставки.

Участниками аукциона могут быть юридические и физические лица, в том числе индивидуальные предприниматели, являющиеся резидентами или нерезидентами Республики Беларусь. Для участия в аукционе участник должен пройти регистрацию на сайте <http://auction.cctd.by>.

Начальная цена предмета аукциона составляет 300 000 белорусских рублей. Шаг аукциона – 50 000 белорусских рублей.

Приним ставок прекращается по истечении 10 календарных дней после начала аукциона по каждому доменному имени.

Аукцион считается состоявшимся при наличии хотя бы одной ставки. Победившим в аукционе считается тот участник, который сделал максимальную ставку к моменту окончания аукциона.

Текст Положения о порядке проведения аукциона на регистрацию доменных имен, исключенных из реестра, находится на сайте <http://auction.cctd.by> в разделе «Правила проведения аукционов».

Организатор аукциона:
УП «НАДЕЖНЫЕ ПРОГРАММЫ», УНП 100160363, e-mail: au@hoster.by
Тел. организатора +375 17 239 57 02.
Тел. комиссии по организации и проведению аукциона +375 17 239 57 77.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ИЗВЕЩАЕТ ОБ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ПОМЕЩЕНИЯ

Наименование	Характеристика
Наименование объекта, краткая характеристика, местонахождение объекта	Право заключения договора аренды объекта общественного питания, площадью 1034,4 кв.м, расположенного на вокзале железнодорожной станции Гродно по адресу: г. Гродно, ул. Буденного, 37, сроком 10 лет.
Начальная цена продажи	7 913 160 (семь миллионов девятьсот тринадцать тысяч сто шестьдесят) белорусских рублей с учетом НДС
Коэффициент к базовой арендной величине по договору аренды	- коэффициент 1,4;
Сумма задатка	791 316 (семьсот девяносто одна тысяча триста тринадцать) белорусских рублей
Продавец	УП «Барановичское отделение Белорусской железной дороги» объединенная станция Гродно, 230023, г. Гродно, ул. Буденного, 37, тел.: 8-0152-73-43-52, факс 8-0152-72-44-58
Организатор торгов	Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки», г. Гродно, ул. Врублевского, д. 3, каб. 209, тел.: 41-98-32, 41-98-34
Условия аукциона	Без условий
Условия оплаты	По договоренности сторон
Срок заключения договора аренды	Не позднее 20 рабочих дней с момента подписания протокола аукционных торгов
Номер р/с для перечисления задатка	р/с 301 257 917 0017 в Дирекции ОАО «Белинвестбанк» по Гродненской области, БИК 153001739, УНП 500033225.

Аукцион состоится **10 марта 2015 г. в 10.00 по адресу: Гродненская область, г. Гродно, ул. Врублевского, 3**

К участию в аукционе допускаются физические лица, юридические лица и индивидуальные предприниматели, подавшие организатору аукциона в названный в извещении срок заявление с приложением необходимых документов и внесшие в установленном порядке на указанный в извещении текущий (расчетный) счет сумму задатка, получившие билеты участников аукциона и заключившие с организатором аукциона соглашение о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона.

Для участия в аукционе в указанный в извещении срок в Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки» подается заявление на участие в аукционе со следующими документами:

- заверенная банком копия платежного поручения о внесении суммы задатка на текущий (расчетный) счет, указанный в извещении;
- юридическим лицом – резидентом Республики Беларусь – копия документа, подтверждающая государственную регистрацию юридического лица;
- индивидуальным предпринимателем – документ, подтверждающий государственную регистрацию индивидуального предпринимателя, и его копия, которая заверяется организатором аукциона;
- юридическим лицом – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть подготовлена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения; документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе организатору аукциона предъявляются:

- представителем юридического лица, индивидуального предпринимателя – доверенность (документ, подтверждающий полномочия должностного лица) и документ, удостоверяющий личность этого представителя;
- физическим лицом – документ, удостоверяющий личность физического лица;
- представителем физического лица – доверенность и документ, удостоверяющий личность представителя.

Принимая заявления на участие в аукционе со всеми необходимыми документами, указанные в извещении, заявитель, получивший билет аукциона, определяет срок, не рассматриваются. Сроком поступления заявления является дата его регистрации в журнале регистрации заявлений на участие в аукционе. Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за 3 календарных дня до назначенной даты проведения аукциона, о чем организатором аукциона извещаются участники аукциона.

В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласен приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов. Если аукцион признан несоответствующим в силу того, что заявление на участие в нем подано только одним лицом, предмет аукциона продается этому лицу при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 процентов.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу:
с 8.30 до 17.30 (понедельник – четверг) и с 8.30 до 16.30 (пятница).
Последний день приема заявлений – 4 марта 2015 г. до 15.00.

Телефон для справок: 41-98-32, 41-98-34 – Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценки»

ЗАПРАШАЕМ РАЗМЯСЦИТЬ РЕКЛАМУ У ГАЗЕЦЕ «ЗВЯЗДА»
Тэл./факс: (8 017) 287 17 79, 292 04 52. E-mail: reklama@zviazda.by.

ЯНУШКОВИЧСКИЙ СЕЛЬСКИЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ ПРОВОДИТ АУКЦИОН по продаже земельных участков в частную собственность гражданам Республики Беларусь для обслуживания одноквартирных жилых домов.
12.03.2015 г. в 10.00 по адресу: Логойский район, д. Янушковичи, ул. Центральная, д. 36.

№ п/п	Адрес земельного участка	Площадь земельного участка	Наименование инженерных сетей	Начальная цена (бел. рублей)	Задаток (бел. руб.)	Расходы по документации
1	д. Бориски, участок № 3, кадастровый № 623288002101000020	0,2500 га	Электроснабжение	22 434 800	4 487 000	5 193 800
2	д. Жабины, участок № 5, кадастровый № 623288005101000024	0,2500 га	Электроснабжение	28 518 800	5 703 800	5 193 800

Задаток перечисляется на р/счет № 3600619171100 в ЦБУ № 611 ф-ла 500 Минское управление АСБ «Беларусбанк» МФО 153001601, УНП 600181536, Янушковичский сельский исполнительный комитет, код платежа 04901.

Победитель аукциона обязан в течение 10 (десяти) рабочих дней после утверждения протокола о результатах аукциона внести плату за земельный участок и возместить расходы, связанные с подготовкой документации.

Аукцион состоится 12.03.2015 г. в 10.00 по адресу: Логойский район, д. Янушковичи, ул. Центральная, 36.
Заявление на участие и необходимые документы принимаются до **07.03.2015 г.** (последний день подачи заявления **06.03.2015 г. до 17.00**) по адресу: Логойский район, д. Янушковичи, ул. Центральная, 36.
Контактные телефоны: (8 01774) 57 4 35, 57 4 99.

КРАТКАЯ ИНФОРМАЦИЯ ОБ ОТКРЫТОЙ ПРОДАЖЕ ЖИЛИЩНЫХ ОБЛИГАЦИЙ ШЕСТОГО ВЫПУСКА Частного торгового унитарного предприятия «Фрелизэйксим» (УП «Фрелизэйксим»)

10. **Форма выпуска и вид облигаций, объем эмиссии, количество, серия, номера**
Эмитент выпускает жилищные, бездокументарные, именные, неконвертируемые облигации:
Форма выпуска и вид облигаций – Жилищные, бездокументарные, именные, неконвертируемые
Объем эмиссии – 5 000 000 000 (Пять миллиардов) белорусских рублей
Количество облигаций – 500 (Пятьсот) штук
Серия, номера облигаций – ФР-6, №№: 000001-000500

11. **Номинальная стоимость облигаций**
Номинальная стоимость одной облигации составляет 10 000 000 (Десять миллионов) белорусских рублей и имеет эквивалент, равный одному квадратному метру общей площади жилых помещений в строящемся многоквартирном 25-этажном жилом доме № 1 по генплану, входящему в состав Объекта: «Комплекс многоквартирных жилых домов со встроенно-пристроенными помещениями общественного назначения и подземной гараж-стоянкой в границах улиц Кольцова, Восточной, переулка 4-го Полиграфического в г. Минске».

Эквивалент номинальной стоимости облигаций не подлежит изменению в течение срока обращения облигаций настоящего выпуска. Доход по облигации не начисляется и не выплачивается.

12. **Цель выпуска облигаций и направление использования средств, полученных от размещения облигаций**
Целью выпуска облигаций является привлечение денежных средств физических и (или) юридических лиц для осуществления строительства многоквартирного 25-этажного жилого дома № 1 по генплану, входящего в состав Объекта: «Комплекс многоквартирных жилых домов со встроенно-пристроенными помещениями общественного назначения и подземной гараж-стоянкой в границах улиц Кольцова, Восточной, переулка 4-го Полиграфического в г. Минске», далее «Объект», в состав которого входит жилой дом №1 по генплану.

Средства, полученные от продажи (размещения) облигаций, будут направляться на финансирование строительства жилого дома Объекта, выполнение функций заказчика, услуг инженерных организаций, затрат по рекламе, сбора разрешительной документации, содержание заказчика (застройщика), уплату налогов, сборов (пошлин), иных платежей в бюджет и государственные внебюджетные фонды, страховых взносов, инженерно-геодезических и изыскательских работ, технического и авторского надзора, затрат на обеспечение электроэнергией и отоплением объекта жилого дома, приобретения строительных материалов, изделий, конструкций, инвентаря и оборудования, затрат по услугам машин и механизмов, отселению граждан из домов, подлежащих в пятую застройку Объекта «Комплекс многоквартирных жилых домов со встроенно-пристроенными помещениями общественно-назначения и подземной гараж-стоянкой в границах улиц Кольцова, Восточной, переулка 4-го Полиграфического в г. Минске», текущей деятельности Эмитента с возможностью временного размещения привлекаемых средств на депозитные счета банков.

Эмитент использует средства, полученные от размещения облигаций в соответствии с целями их выпуска.

13. **Обеспечение выпуска облигаций**
Исполнение обязательств по жилищным облигациям эмитента шестого выпуска (далее по тексту – облигации) обеспечивается договором добровольного страхования ответственности за неисполнение (ненадлежащее исполнение) обязательств эмитента облигаций № 01с-12/14 от 31 декабря 2014 года, заключенным со страховщиком – Закрытым акционерным страховым обществом «ТАСК», расположенным по адресу: г. Минск, ул. Свердлова, 22-2; УНП 100003006).

Срок действия договора страхования – 486 дней, с 01 января 2015 года по 30 апреля 2016 года.

Лимит ответственности по договору страхования в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения эмитентом обязательств по облигациям составляет 5 000 000 000 (Пять миллиардов) белорусских рублей.

Обязательства страховщиком исполняются в белорусских рублях.

14. **Период проведения открытой продажи облигаций**
Дата начала открытой продажи облигаций: 01 января 2015 года.
Дата окончания открытой продажи облигаций: дата продажи последней облигации, но не позднее 30 декабря 2015 года.

15. **Место и время проведения открытой продажи облигаций**
Размещение облигаций осуществляет эмитентом Частное предприятие «Фрелизэйксим» путем открытой продажи облигаций ежедневно (кроме субботы и воскресенья) с 10.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Лобанка, 79, офис 22, 3-й этаж.

16. **Порядок размещения облигаций**
Размещение облигаций осуществляется путем открытой продажи физических и юридических лицам – резидентам и нерезидентам Республики Беларусь, – на внебиржевом рынке в соответствии с законодательством Республики Беларусь.

До момента покупки облигаций, покупатели должны заключить с эмитентом договор в простой письменной форме, предусматривающий обязательства эмитента по строительству жилых помещений владельцам жилищных облигаций.

Цена размещения облигаций определяется исходя из соотношения спроса и предложения, сложившегося на рынке строительства недвижимости в период размещения облигаций и может отличаться от номинальной стоимости облигаций, как в большую, так и в меньшую сторону.

17. **Срок обращения облигаций**
Срок обращения облигаций: 365 календарных дней, с 01 января 2015 года по 01 января 2016 года включительно.

18. **Дата начала погашения облигаций**
Дата начала погашения облигаций: 01 января 2016 года.

р/счета эмитента № 3012101409018 в ОАО «БПС-Сбербанк» (ЦБУ 704) г. Минск, код 069.
расчетный счет № 3012115820053 в ЗАО «МТБанк», г. Минск, код 117 простого товарищества с участием эмитента (СД) УНП 601078053 № 785 от 07.10.14, созданного для осуществления полного комплекса мероприятий по проектированию, отселению и сносу, строительству, вводу в эксплуатацию Объекта: «Комплекс многоквартирных жилых домов со встроенно-пристроенными помещениями общественного назначения и подземной гараж-стоянкой в границах ул. Кольцова, Восточной, пер. 4-го Полиграфического в г. Минске» (с выделением очереди).

5. **Наименование периодического печатного издания, определенное эмитентом для раскрытия информации, сроки ее публикации**
Бухгалтерская отчетность эмитента в соответствии с законодательством не публикуется.

Информация о принятом эмитентом решении о реорганизации подлежит публикации в газете «Звязда» не позднее двух месяцев с даты принятия соответствующего решения уполномоченным органом.

Информация о принятом эмитентом решении о ликвидации подлежит публикации в приложении к журналу «Остияца Беларусь» в порядке, определенном законодательством, но не позднее двух месяцев с даты принятия соответствующего решения уполномоченным органом эмитента.

Информация о возбудившей в отношении эмитента производства по делу об экономической несостоятельности (банкротстве) публикуется в журнале «Судебный вестник Плюс: ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПРАВОСУДИЕ», а также в печатном органе, определенном приказом Председателя Верховного Суда Республики Беларусь, в течение пяти дней с момента получения соответствующего судебного постановления.

Информация об изменениях, внесенных в проспект эмиссии, будет опубликована эмитентом в газете «Звязда» в семидневный срок с даты государственной регистрации соответствующих изменений в регистрирующем органе.

6. **Размер уставного фонда**
Размер зарегистрированного уставного фонда эмитента составляет 10 800 000 (Десять миллионов восемьсот тысяч) белорусских рублей.

7. **Наименование депозитария, обслуживающего эмитента**
Депозитарное обслуживание эмитента осуществляет Закрытое акционерное общество «Акционерный банк реконструкции и развития» (ЗАО «АРБ-Банк»), код депозитария 017, зарегистрирован Национальным банком Республики Беларусь 22 февраля 1994 года, регистрационный номер 37, расположен по адресу: Республика Беларусь, г. Минск, ул. Краснозвездная, 18.

Специальное разрешение (лицензия) на осуществление профессиональной и биржевой деятельности по ценным бумагам за №02200/5200-1246-1126, от 29.06.2012, выдано Министерством финансов Республики Беларусь. Срок действия лицензии – до 29.07.2022.

8. **Дата, номер государственной регистрации эмитента и наименование органа, его зарегистрировавшего**
Частное торговое унитарное предприятие «Фрелизэйксим» зарегистрировано Минским горисполкомом «15» мая 2003 года в Едином государственном реестре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 101517886.

9. **Место, время и способ ознакомления с проспектом эмиссии облигаций**
Ознакомиться с проспектом эмиссии можно в течение всего срока обращения жилищных облигаций в офисе эмитента ежедневно в рабочие дни с 9.00 до 13.00 и с 14.00 до 16.00 по адресу: г. Минск, ул. Лобанка, 79, офис 22, 3-й этаж.

О ПОДВЕДЕНИИ ИТОГОВ ОБЩЕСТВЕННОГО ОБСУЖДЕНИЯ

30.01.2015 г. Минск
Присутствовали:
Косовец В.А. — заместитель главы администрации Первомайского района г. Минска (председатель комиссии).
Члены комиссии:
Макаревич Н.Н. — начальник управления архитектуры и строительства администрации Первомайского района г. Минска.
Бусел Е.Н. — депутат Минского городского Совета депутатов по Восточному избирательному округу № 2.
Долговская В.Ю. — начальник управления градостроительства комитета архитектуры и градостроительства Мингорисполкома.
Герасимович Н.С. — заместитель начальника отдела государственной экологической экспертизы, информации и пропаганды экологических знаний Минского городского комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды.
Гетюк Г.В. — главарь ЦГЭБ Первомайского района г. Минска.
Кучинская А.В. — главный архитектор проекта УП «Минскпроект».
Комиссаров Ю.А. — начальник архитектурно-планировочной мастерской УП «Минскпроект».
Карпович М.В. — заместитель начальника службы заказчика ООО «Трайпл».
Лиц А.М. — руководитель проекта ООО «Трайпл».
Демченкова Н.А. — начальник управления идеологической работы, культуры и по делам молодежи администрации Первомайского района г. Минска.
Дубаневич С.Н. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Наша Гавань».
Буйнич Н.И. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Взлет-Строй».
Ниживинский В.С. — член инициативной группы, председатель правления ТС «Лесной проспект».

В состав экспозиционных материалов по общественному обсуждению проекта «Внесение изменений в градостроительный проект детального планирования территории жилой застройки поселка «Восточный»:

Герасимович Н.С. — заместитель начальника отдела государственной экологической экспертизы, информации и пропаганды экологических знаний Минского городского комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды.
Гетюк Г.В. — главарь ЦГЭБ Первомайского района г. Минска.
Кучинская А.В. — главный архитектор проекта УП «Минскпроект».
Комиссаров Ю.А. — начальник архитектурно-планировочной мастерской УП «Минскпроект».
Карпович М.В. — заместитель начальника службы заказчика ООО «Трайпл».
Лиц А.М. — руководитель проекта ООО «Трайпл».
Демченкова Н.А. — начальник управления идеологической работы, культуры и по делам молодежи администрации Первомайского района г. Минска.
Дубаневич С.Н. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Наша Гавань».
Буйнич Н.И. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Взлет-Строй».
Ниживинский В.С. — член инициативной группы, председатель правления ТС «Лесной проспект».

В состав экспозиционных материалов по общественному обсуждению проекта «Внесение изменений в градостроительный проект детального планирования территории жилой застройки поселка «Восточный»:

Герасимович Н.С. — заместитель начальника отдела государственной экологической экспертизы, информации и пропаганды экологических знаний Минского городского комитета природных ресурсов и охраны окружающей среды.
Гетюк Г.В. — главарь ЦГЭБ Первомайского района г. Минска.
Кучинская А.В. — главный архитектор проекта УП «Минскпроект».
Комиссаров Ю.А. — начальник архитектурно-планировочной мастерской УП «Минскпроект».
Карпович М.В. — заместитель начальника службы заказчика ООО «Трайпл».
Лиц А.М. — руководитель проекта ООО «Трайпл».
Демченкова Н.А. — начальник управления идеологической работы, культуры и по делам молодежи администрации Первомайского района г. Минска.
Дубаневич С.Н. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Наша Гавань».
Буйнич Н.И. — член инициативной группы, председатель правления ЖСПК «Взлет-Строй».
Ниживинский В.С. — член инициативной группы, председатель правления ТС «Лесной проспект».

Ликвидатор ООО «СТО «Автоспец» объявляет о проведении 09.03.15 г. в 11.00 по адресу: г. Минск, ул. Нововиленская, 38-18а, аукциона по продаже двух лотов:
Подъемник 4-стоечный ТЛТ455W без траверсы.
Начальная цена – 37 800 000 рублей.
Отопитель «Тепломас» НТ-605, 2012 г/в.
Начальная цена – 19 700 000 рублей.

Шаг торгов – 5%. Задаток в размере 10% от стоимости лота перечисляется на расчетный счет р/с 3012021540007 в ЗАО «БСБ Банк», код 175, г. Минск, УНП 190943623.

Заявления на участие в торгах направляются по адресу: 220053, г. Минск, а/я 57 в срок до 06.03.15 г.

Договор купли-продажи заключается в 3-дневный срок с даты проведения торгов. Лоты оплачиваются в течение 3 дней с даты подписания договора. Покупатель возмещает расходы на проведение аукциона до 1 млн. рублей.

Справки по телефонам: 017 33-55-222, 029 3 706-706. УНП 192364666

ОАО «Белкакала» извещает, что 23 февраля 2015 года в 14.00 СОСТОИТСЯ ВНЕОЧЕРЕДНОЕ ОБЩЕЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ ОАО «Белкакала»
по адресу: г. Минск, ул. Промышленная, 15, актовый зал.
Регистрация участников собрания с 13.00.
При себе иметь документ, удостоверяющий личность.

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. О внесении изменений в условия крупной сделки с Закрытым акционерным обществом «Альфа-Банк».

УНП 100025653 Наблюдательный совет ОАО «Белкакала»

ОАО «Трест Белстромремонт» сообщает о проведении очередного общего собрания акционеров, которое состоится 5 марта 2015 года в 12.00 в административном здании по адресу: г. Минск, пер. С. Ковалевской, 61

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. Отчет о результатах работы Общества за 2014 год и об основных показателях прогноза социально-экономического развития Общества на 2015 год.
2. Утверждение годового отчета бухгалтерского баланса, отчета о прибылях и убытках за 2014 год.
3. Утверждение порядка распределения чистой прибыли, остающейся в распоряжении предприятия за 2014 год, размера и даты выплаты дивидендов за 2014 год.
4. Утверждение плана распределения прибыли, остающейся в распоряжении предприятия за 2015 год.
5. Избрание членом Наблюдательного Совета и ревизионной комиссии.
6. Утверждение условий материального вознаграждения членов Наблюдательного Совета и ревизионной комиссии.
7. Внесение изменений и дополнений изменений в Устав Общества.

Регистрация акционеров (их представителей) начинается в 11.00.
При себе необходимо иметь паспорт (для представителя акционера – доверенность). УНП 100135597

СВЕДЕНИЯ О РЕЗУЛЬТАТАХ ПРОВЕДЕНИЯ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ «Удачное знакомство»

1. **Сведения об организаторе:** СП ЗАО «ТелеколИнфо» г. Минск, ул. Платонова, д. 10, офис 307, УНП 101564924.
2. **Наименование рекламной игры:** «Удачное знакомство».
3. **Место (территория проведения) рекламной игры:** Республика Беларусь.
4. **Срок начала и окончания рекламной игры:** игра проводилась в период с 12.01.2015 г. по 01.03.2015 г. (включительно).
5. **Сведения о государственной регистрации рекламной игры:** св-во о регистрации рекламной игры № 2505 выдано Министерством торговли Республики Беларусь 30.12.2014 г.
6. **Сведения о количестве участников рекламной игры:** За период проведения участниками рекламной игры стал 201 человек.

7. **Сведения о результатах призового фонда:** призовой фонд, общий размер которого составляет 30 765 000 (тридцать миллионов семьсот шестьдесят пять тысяч) белорусских рублей разыгран полностью.

Поздравляем наших победителей:

Фамилия, инициалы победителя	Его выигрыш
Дыдко О. В.	Смартфон Samsung Galaxy S3 Neo (I9301)
Галась В. А.	Мультиварка Polaris PBMM 1601D
Стрельбицкий И. И.	Робот-пылесос Samsung SR 8751
Строган Т. И.	Посудомоечная машина DW FlaviaTD 55 Valara
Киселев И. Н.	Ноутбук NB Acer ES1-512c9NE
Бондаренко И. В.	Смартфон Samsung Galaxy S3 Neo (I9301)
Судчик Л. В.	Мультиварка Polaris PBMM 1601D
Смирнова Т. В.	Робот-пылесос Samsung SR 8751
Михеева Т. Л.	Посудомоечная машина DW FlaviaTD 55 Valara
Лясота Н. И.	Ноутбук NB Acer ES1-512c9NE
Скорогод М. И.	Смартфон Samsung Galaxy S3 Neo (I9301)
Евсеева А. И.	Мультиварка Polaris PBMM 1601D
Кейзеров А. Л.	Робот-пылесос Samsung SR 8751
Ташнина А. Г.	Посудомоечная машина DW FlaviaTD 55 Valara
Терновская Л. М.	Ноутбук NB Acer ES1-512c9NE

Всех остальных участников благодарим за участие в рекламной игре «Удачное знакомство». Тел. для справок (017) 217-71-31.

ОБЪЯВЛЕНИЕ О ТОРГАХ

Наименование (описание) имущества и его стоимость	Лот № 1. Капитальное строение (жилой дом), инв. № 203С-4625, общей площадью 37,1 м ² , стоимостью 101 091 000 белорусских рублей.
Собственность (владелец) имущества	Александров Вадим Леонидович (г. Витебск)
Наличие обременений	отсутствуют
Местонахождение (адрес) имущества	Витебская область, Шумиллинский район, д. Гребница, ул. Озерная, 21а
Место (адрес), дата и время проведения торгов	18.02.2015 в 12.00 г. Витебск, ул. Правды, 32, каб. 318
Справочная информация об организаторе торгов	Управление принудительного исполнения ГУО Витоблисполкома (210101, г. Витебск, ул. Правды, д. 34 www.vitebskjust.gov.by) Судебный исполнитель Ткаченко Сергей Владимирович, тел./факс (80212) 600071, начальник отдела Бураков Игорь Вячеславович, тел. (80212) 600975
Условия и порядок проведения торгов	Лицо, желающее принять участие в торгах, до начала торгов обязано: 1. Подать письменную заявку на участие в торгах и дать подписку об отсутствии препятствий для приобретения имущества, предусмотренных законодательством. 2. Внести задаток в размере 10 процентов от стоимости имущества (по каждому лоту) на депозитный счет управления принудительного исполнения ГУО Витоблисполкома № 36429031037 в ф-ле 200 ОАО «АСБ Беларусбанк», код 685, УНП 300002505, не позднее 15.00 17.02.2015 г. Минимальная величина первого шага – 5% от первоначальной стоимости лота. В соответствии с частью 3 статьи 401 Хозяйственного процессуального кодекса Республики Беларусь возмещение затрат на организацию и проведение торгов осуществляется покупателем имущества. Более подробную информацию можно получить на сайте Главного управления юстиции Витебского облисполкома www.vitebskjust.gov.by .

«УТВЕРЖДАЮ»
глава администрации Первомайского района г. Минска _____ И.А. Кудревич

Республика Беларусь техническими нормативно-правовыми актами (ТНПА), обоснованные замечания, сделанные участниками общественного обсуждения, учтены проектом.

Итого голосования комиссии:
«За» 14
«Против» —
«Воздержался» —
Особые мнения членов комиссии:
Градостроительный проект «Внесение изменений в градостроительный проект детального планирования территории жилой застройки поселка «Восточный» в г. Минске с учетом проведенного голосования рекомендуется к утверждению.

Подписи:
Председатель комиссии: _____ Косовец В.А.
Члены комиссии: Макаревич Н.Н., Бусел Е.Н., Долговская В.Ю., Герасимович Н.С., Гетюк Г.В., Кучинская А.В., Комиссаров Ю.А., Карпович М.В., Лиц А.М., Демченкова Н.А., Дубаневич С.Н., Буйнич Н.И., Ниживинский В.С., Алхимович Т.А.

Яны спяваюць

МАЛЕНЬКІЯ «ЗОРКІ» ВЯЛКАЙ СЦЭНЫ

ХУТКА Ў ЭФІРЫ — ПЯТЫ СЕЗОН АДНАГО З САМЫХ КРАНАЛЬНЫХ ТЭЛЕПРАЕКТАЎ АНТ

Завяршыліся здымкі пятага сезона песеннага конкурсу «Я спяваю», што праводзіць тэлеканал АНТ. Дзесяць фіналістаў, сярод якіх дзеці з шматдзетных, няпоўных сем'яў, паказвалі сябе на працягу пяці конкурсных шоу на сцэне Палаца рэспублікі. Спявалі і ў дуэтах з вядомымі артыстамі, і на замежнай мове, дэманстравалі артыстызм і расказвалі гісторыі пра сваё жыццё...

У кожнага з іх яна непаўторная, як і яны самі. На праекце яны дзеляцца крамалімі апавяданнімі пра лёс сваёй сям'і і часам самі становяцца сведкамі таго, як іх уласная гісторыя набывае новыя сюжэтыны павароты. Мабыць, нікога не папунула абмякшаным гісторыя 9-гадовай Софі Саўчук з Брэста. У прома-роліку дзяўчынка расказвае, што яна спявачка, танцорка і мадэль... А марыць дзяўчынка пра падарожжа да зорак, бо шчыра верыць, што тыя здольны здзіўляць самыя запаветныя мары. Для яе — гэта жаданне сустрэцца з пазнаёміца з татам, якога яна ніколі не бачыла, але ведае, што яе бацькоў звязвае вельмі прыгожая гісторыя кахання... Усё пачалося дзевяці гадоў таму, калі яе мама Вольга пазнаёмілася на гуравым лайнерзе з маладым чалавечкам з Інданезіі. Паколькі адносіны паміж супрацьнікамі былі забаронены кантрактам, то свае пануцы яны трымалі ў сакрэце. Потым дзяўчынка даведлася, што цяжарная. Пара вырашыла збегчы, аднак планы былі зруйнаваны даносам, і Вольга вярнулася ў Беларусь адна. Грошай не было; упушчана, што калі-небудзь адбудзецца сустрэча з бацькам дзіцяці, таксама. Аднак за тры месяцы да нараджэння Софі ў яе бацькі пачаўся вядуць, і ён прыехаў у Брэст. Праз некалькі месяцаў, калі ў маладога чалавеча скончыўся тэрмін візы, яму давялося вярнуцца дадому ў далёкую Інданезію. А праз тры дні ў яго нарадзілася дачка... Шуканьні на прасторы інтэрнэт-хоць нейкія новыя звесткі пра бацьку Софі, яе мама сустрэла на адным сайце Алесандра, які вырашыў стаць апарай для жанчын. Яны стварылі сям'ю, і ў Софі ёсць цяпер брацік. Дзяўчынка пра свайго роднага бацьку кажа так: «У яго чорныя валасы, добры погляд... Ён, мабыць, згубіў нашы кантакты і забавіў мамін тэлефон... Калі б мы сустрэліся, то я расказала б пра свайго браціка і пра тое, што вельмі сумую па ім». Пасля гэтай гісторыі слухачэ пачаў выкарыстоўваць Софі без слёз было ўжо немагчыма... Не змагла стрываць эмоцыі і сама юная артыстка, калі атрымала падарунак ад тэлеканала АНТ — радыёліст ад свайго бацькі... А шчасце — белы канверт з яго электроннай поштай і нумарам тэлефона.

«Спачатку «Я спяваю», а потым падумаю пра Лігу чэмпіёнаў» — такія планы ў канкурсанта Святаслава БАРАБ'ЁВА.

Мікіту Шчэрбу, які таксама прыехаў з Брэста, 13 гадоў, і ён адзін з шасці дзяцей, якіх маці выхоўвае адна. Сам хлопчык лінчыць, што жыцьцё ў шматдзетнай сям'і мае шмат плюсаў — напрыклад, магчымасць гуляць з трыма братамі ў футбол. У іх жа кампаніі ён і на заняткі ў харэаграфічную студыю ходзіць...

13-гадовая Яна Барынава з Лепеля любіць не толькі спяваць, але яшчэ іграе на флейце і захапляецца фан-

Назвамная сустрэча на сцэне і падтрымлівае юных артыстаў вядучы, кінарэжысёр, бацька шасці дзяцей Дамітры АСТРАХАН.

таграфіяй. На праект «Я спяваю» яна трапіла з трэцяга разу, а да гэтага ў яе было ўжо выступленне на вялікай сцэне — на тэлепраекце «Голас. Дзеці». Там на слыхны праслухоўваннях да яе ніхто не павярнуўся, але сама Яна лінчыць: тады яе выбрала сцэна. І, трапіўшы на шоу «Я спяваю», дзяўчынка запэўніла, што навучылася перамагчы свой страх перад публікай...

Дзеці на праекце марыць пра сцэну не заўсёды як пра будучую прафесію, а як пра магчымасць расказаць пра патаемнае сваім блізкім... Таму што хочацца, каб родныя людзі цябе любілі і ганарыліся тваімі поспехамі.

На папярэдніх рэпетыцыях мы пазнаёміліся з мамай восьмігадовай удзельніцы Ангеліны Ламакі з Мінска.

— Праект вельмі няпросты. Падрыхтоўка вымагае шмат сіл: заняткі па вакале, харэаграфіі, а з улікам, што ў нас была кампазіцыя на французскай мове, займалася таксама і з рэпетытарам. Дачка цяпер ярка выступае, і гэта сведчанне таго, што праца не была марнай... З чатырох конкурсных дзён у нас зала ўставала тройчы, — дзельніца Алена Ламака. — Я задаволена выступленнем дачкі, хоць кожны раз хвалююся. Ведаю нашы слабыя месцы ў песнях і кожную ў думках спяваю разам з ёй.

Пасля гэтай гісторыі слухачэ песню ў выкананні Софі без слёз было ўжо немагчыма... Не змагла стрываць эмоцыі і сама юная артыстка, калі атрымала падарунак ад тэлеканала АНТ — радыёліст ад свайго бацькі...

Як расказала мама Ангеліны, вакалам дзяўчынка займаецца з трохгадовага ўзросту. Цяпер вучыцца ў гімназіі з музычным ухілам, іграе на фартэпіяна, удзельнічае ў розных конкурсах, таму зазвычай усё ў яе распісана па гадзінах і вольны час застаецца хіба што для выканання хатніх заданняў. Дзяўчынка, нягледзячы на свой юны ўзрост, вельмі адказная і самастойная. Заўсёды ўсім хацеўца і веселіцца, трымаючы эмоцыі і перажыванні ў сабе, аднак, калі атрымала сваю першую зорку на конкурсным шоу, раслакалася. І тады мама зразумела, наколькі важна насамрэч для дачкі быць на гэтым конкурсе...

— Вывучыць за некалькі месяцаў пяць сольных і пяць сумесных песень для дзяцей няпросты, таму трэба адрацоўваць усё «ад і да», каб і самай быць спакойнай падчас выступлення канкурсанта, і дзіця адчувала сябе на сцэне ўпэўнена. У рабоце з дзецьмі бываюць розныя моманты: часам нехта можа быць не ў настрой і можа адмовіцца рэпетаваць — трэба знайсці падыход да юнага артыста. Я ў такіх момантах, паколькі і сама маці, спрабую выйсці на кантакт з дзіцем праз гульні. А потым прыемам бачыць, як твае вучні выходзяць на сцэну і паказваюць сябе, — дзельніца сваімі ўражаннямі ад працы на пятым сезоне педагог па вакале Алена Ганчарэнка.

Хлопчык лінчыць, што жыцьцё ў шматдзетнай сям'і мае шмат плюсаў — напрыклад, магчымасць гуляць з трыма братамі ў футбол. У іх жа кампаніі ён і на заняткі ў харэаграфічную студыю ходзіць...

Пасля рэпетыцыі адзін з удзельнікаў праекта, Святаслаў Вараб'ёў з Мінска, расказаў пра прыход і жыццё на праекце:

— Мы пасабравалі з іншымі удзельнікамі. Я вельмі старанна рыхтаваўся да кожнага канцэрта і імкнуўся выкладацца на сто працэнтаў. Паглядзім, што будзе ў фінале. Але ў любым выпадку я рады за ўсіх канкурсантаў, якія прайшлі ў праект «Я спяваю», бо насамрэч быць выбраным з тысячы дзяцей і трапіць у дзясятку — гэта дарогага каштуе, і я думаю, што выступленне на сцэне Палаца рэспублікі, магчыма, будзе для некаторых з нас пачаткам будучай кар'еры як артыста. Быць тут вельмі адказна, а калі дзеці адчуваюць падтрымку публікі і менш хвалююцца, то паказваюць усё, на што здольныя. Дома ўсе спадзяюцца на маю перамогу, але гэта не галоўнае, бо нашы выступленні на гэтай сцэне — ужо вялікае дасягненне.

Святаслаў захапляецца не толькі сцэнай, а як сапраўдны хлопчык любіць гуляць у футбол і марыць трапіць у Лігу чэмпіёнаў. Праўда, пра той дзень, калі магчыма, давядзецца выбіраць нешта адно, пакуль стараецца не думаць. Запэўнівае, што будзе імкнуцца сумяшчаць гэтыя два заняткі.

Софі Саўчук падзялялася снамі Папаялушкі.

Напярэдняй здымак фінальнага канцэрта «Звязда» завітаў у грывёрку да музычнага кіраўніка праекта, каб распяць аб прагнозах і адметнасцях праекта сезона шоу.

— Калі адбіралі дзяцей на праслухоўванні, то ў мяне былі расставлены прыярытэты: як той ураць, працуючы з дзецьмі, дадаць гадоў, можаць адразу паставіць дыягназ. Але конкурс заўсёды па сутнасці сваёй непрадказальны. І мае ўласныя меркаванні могуць быць сугучнымі ацэнкам экспертаў, але гледзячы зусім па-іншаму часам выбіраюць. Цяжка прадказаць, як сядуцца зоркі для нашых удзельнікаў, — зазначае Святлана Стацкіна. — Я задаволена канкурсантамі пятага сезона праекта «Я спяваю». Яго галоўнае адрозненне ў тым, што тут не было дзяцей, за якіх я б моцна перажывала. У мінулых сезонах былі выпадкі, калі не магла быць да канца ўпэўнена, што дзіця справіцца ў сілу розных абставін. А на гэты раз мая душа была спакойная, хоць, безумоўна, дзеці заўсёды непрадказальныя і неспасрэчныя. І яшчэ яны вельмі таварыскія.

Пераможца вызначаны, але яго імя, як і імя канкурсанта, які атрымае прыз глядацкіх сімпатый, вы зможаце даведацца толькі пасля з'яўлення шоу «Я спяваю» ў эфіры тэлеканала АНТ. Нагадаем, што гледзчы змогуць галасаваць за свайго фаварыта, адраўляючы SMS-паведамленні. Першы выпуск праекта — 14 лютага.

Алена ДРАПКО

Песню барыце з сабой

Песенька шафёра

Верш Анатоля ЭЗКАВА. Музыка Мікалая АЛЕШКІ.

Е-ду, е-ду на спяч-кан-не Па сля-го-це, па ша-шы Да ця-бе, ма-ё
ка-хан-не, Е7 Ам Прывеіу.

Што і ў сэр-цы, і ў ду-шы. Па-ва-рот, па-ва-рот, Там і тут ві-ра-жы. Га-ла-
А7 Dm E7 Ам E7 Ам E7
лед, га-ла-лед, Не за-нос- ты на ша-шы. Па-ва-нос- ты на ша-шы.

Каханне — гэта пачуццёвы палёт у бясконцасць. І чым мацнейшае яго, тым большае сіла прыцягнення ўнікае між закаханымі.

Анатолю Эзкаў прыгожа адлюстравалі прагу сустрэчы. Ні завая, ні галалёд не здольны астудзіць няўтольнае жаданне закаханага, перашкодыць яму адолець дарогу. Цяпер ужо не пешшу, не на коніку спяшаюцца на спатканне. Новы час паскаркае развіццё дзей і ўзмацняе цягу аднадна. Кампазітар весела, нават урушана-гарэзна, перадаў апантаны стан каханка, агністую віхуранасць яго пачуццёвых памкненняў.

Еду, еду на спатканне Па слягоце, па шашы Да цябе, маё каханне, Што і ў сэрцы, і ў душы.

Прывеіу: Паварот, паварот, Там і тут віражы. Галалёд, галалёд, Не занось ты на шашы.

Я шчаслівы, я вясёлы, А зява, як назло, То штурпяе снег пад колы, То цяпле прама ў шкло.

Прывеіу: Не прашу падмогі ў ветру Паказваць да любой след, Да яе і сам даю, Як не вылязе ў ковет.

Прывеіу: Міхась ШАВЫРКІН

СЁННЯ

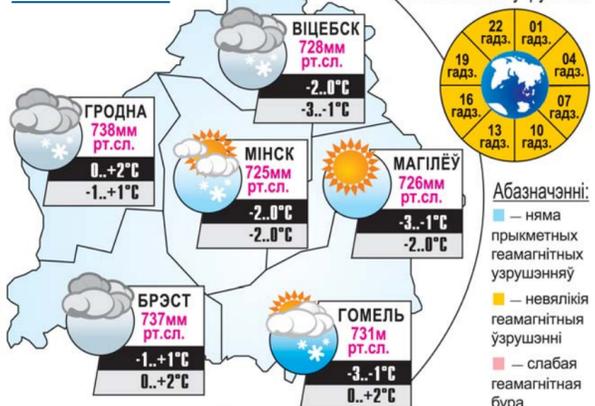
Месяц Поўна 3 лютага. Месяц у сузор'і Шаляў.

Імяніны Пр. Алесандра, Анатоля, Віталія, Пятра, Рыгора, Уладзіміра. К. Рамуальда, Рышарда, Тодара.

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск	8.46	18.02	9.16
Віцебск	8.40	17.48	9.08
Магілёў	8.36	17.52	9.16
Гомель	8.28	17.53	9.25
Гродна	9.01	18.18	9.17
Брэст	8.56	18.23	9.27

ЗАЎТРА

...у суседзяў

ВАРШАВА	-1..+1°C	КІЕЎ	-1..+1°C	РЫГА	-2.0°C
ВІЛЬНЮС	-2.0°C	МАСКВА	-3..-1°C	С.-ПЕЦЯРБУРГ	-4..-2°C

Даты Падзеі Людзі 7 ЛЮТАГА

1810 год — 205 гадоў таму нарадзіўся (мястэчка Ула, цяпер Бешанковіцкі раён) Іван Фаміч Хруцкі, беларускі жывапісец, акадэмік жывапісу (1839). Скончыў факультэт свабодных мастацтваў Полацкага езуціцкага калегіума, Пецярбургскую акадэмію мастацтваў. Творчасць звязана з мастацкім жыццём Беларусі, Расіі і Літвы. У 1840-я гг. жыў пад Вільняй, з 1845-га — у маёнтку Захаранчы (цяпер вёска ў Полацкім раёне). Працаваў у жанрах нацюрморта, партрэта, пейзажа, інтэр'ера ў традыцыйнай акадэмічнай школе. Сярод карцін: «Нацюрморт са свечкай», «Нацюрморт з грыбамі» і многія іншыя.

1812 год — нарадзіўся Чарльз Дзікенс, англійскі пісьменнік, проза якога паўплывала на фарміраванне нацыянальнага характару і на мысленне англчан. Ён адлюстравуе старую Англію з розных яе бакоў. Са з'яўленнем у 1836 годзе першых раздзелаў «Пасмяротных запісак Піквіскага клуба» да пісьменніка прыйшоў небывалы поспех. Друга магадам тэмай, у 1838-м, Дзікенс выступіў з новымі творамі — «Олівер Твіст» і «Нікалас Нікльбі». Але адным з самых лепшых лічыцца яго раман «Домбі і сын». Слава пісьменніка ўзрасла пасля яго смерці. У канцы XIX стагоддзя ў Англіі яго імя ставілі ў адзін шэраг з імем Шэкспіра, а папулярнасць Дзікенса пераагнула славу Байрана.

1950 год — 65 гадоў таму нарадзіўся Сяргей Аляксандравіч Трахімёнак, беларускі юрыст, пісьменнік, доктар юрыдычных навук (1999), прафесар (2003). Працаваў у Інстытуце нацыянальнага беспяспекі Рэспублікі Беларусь, быў начальнікам сітуацыйна-аналітычнага цэнтра Дзяржаўнага сакратарыята Савета Бяспекі Рэспублікі Беларусь, намеснікам дырэктара Інстытута дзяржаўнай службы, з 2007-га — дырэктар НДІ тэорыі і практыкі дзяржаўнага кіравання Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь. Аўтар навуковых прац па праблемах метадалогіі забеспячэння бяспекі сацыяльных сетак. Аўтар вострасоужэтых раману «Гульні капрызнай дамы», «Груз нябесны», «Сіндром выгарання» і іншых твораў.

Было сказана

Піфагор Самоскі, старажытнагрэчаскі філосаф: «Не рабі нічога непрыстойнага ні ў прысутнасці іншых, ні знаходзячыся на адзіноце. Першым тваім законам павінна быць вага да сябе самога».

Смачна есці!

БОРШЧ ПА-ВІЛЕНСКУ І СЕЛЯДЦОВЫЯ ГРЭНКІ

Чарговы тыдзень беларускай кухні прыедзе ў рэстаранах і кавярных сталіцы з 16 па 22 лютага.

Як паведамілі ў галоўным упраўленні спажывецкага рынку Мінгарвыканкома, у кулінарнай акцыі возьмуць удзел 27 аб'ектаў грамадскага харчавання. Падчас Тыдня беларускай кухні кавярні і рэстараны прапануюць сваім наведвальнікам пакаштаваць селядцовыя грэнкі па цане 35 тысяч рублёў, боршч па-віленску за 25 тысяч. Ахвотныя змогуць замовіць рыбу пад смятаным соусам з прыпушчанай гароднінай за 65 тысяч, свіны кумпяк з слававым соусам з бульбяным піорэ за 85 тысяч, а таксама кісель з журавін за 15 тысяч рублёў.

Тыдзень беларускай кухні праводзіць у Мінску пры падтрымцы грамадскага аб'яднання беларускіх кухараў «Суполка кухараў». Згодна з правіламі акцыі, усе яе удзельнікі павінны прытрымлівацца аднолькавых эцн і рэцэптураў. Пярыядна аналагічныя акцыі прайшлі ў сталіцы ў верасні і снежні 2013 года, а таксама ў лютым і сакавіку, жніўні і лістападзе 2014 года.

Сяргей РАСОЛЬКА

ХАТНЯЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫЯ

ПАКАШТУЙЦЕ

Рыбныя катлеты

Спатрэбіцца: філе рыбнае (белай рыбы) — 1 кг, капуста пекінская — 100 г, морква — 1 шт., цыбуля рэччатая — 1 шт., яйка — 1 шт., зеляніна (кроп і пятрушка), чэрствы батон — 1 лустачка, алеі.

З усіх названых прадуктаў робім фарш (батон папярэдне размочваем у малаці і адціскаем). Атрыманы фарш солім, дадаем яйка і добра змешваем. Фармуем катлеты, абваляем у муці. Бялю змешваем алеем, выкладаем на яе катлеты і ставім у духоўку пры тэмпературы 200 °С на 30 хвілін. У працэсе прыгатавання можна апырсаць катлеты зверху сланечніковым алеем для атрымання апетытнай скарыначкі.

Бубергс

(нацыянальная латышская страва)

Спатрэбіцца: маньяны крупы — 2 ст. лыжка, малако — 200 мл, яйка — 1 шт., ваніль — 1 г., вішня (для соуса) — 150 г., вада (для соуса) — 400 мл, цукар (1 ст. лыжка ў кашу + 1 ст. лыжка для соуса), бульбяны крухмал (для соуса) — 1 ст. лыжка з горкай, вада — 50 мл (каб развесці крухмал перад завараннем).

Зварыць манную кашу на малаці традыцыйным спосабам. Астудзіць яе, апусцішы каструльку ў халодную ваду, пастаянна памешваючы, каб не ўтварылася сухая плёнка. Цукар змяшчаць з ваніллю. Жаўток, аддзялішы ад бялку, узіць з цукар. Змяшчаць астылую кашу з жаўтком. Бялок узіць да вострых пікаў. Драўлянай лапаткай акуратна зверху ўніз змяшчаць бялок з кашай. Заслаць фарму прамасленым пергаментам, выкладзі масу і адправіць у духоўку на 25 хвілін. Тэмпература — 180 °С. Пасля 10 хвілін можна на крыху павысіць тэмпературу.

Для вішневага соуса: вішно (можна выкарыстоўваць замарожаную) ачысціць ад костачак, закіпяціць, дадаць цукар і зварыць крухмалам густы кісель. Астудзіць. Бубергс нарэзаць на квадраты, паліць вішнёвым соусам.

КУЛІНАРНЫЯ ХІТРЫКІ

- Мясны булён соляць прыкладна за паўгадзіны да гатування. А грыбны булён правільна саліць у самы момант. Пры прыгатаванні адварнай рыбы, кошы ці агародніннага булёну; спачатку солім ваду, а ўжо потым кладзём рыбу ці гародніну.
- Перад вылучэнняй цесту дайце расстаяцца цягам 15–20 хвілін. Пры няпоўнай расстойцы яно дрэнна падываецца і пірагі доўга не прапякаюцца.

УСМІХНЕМСЯ

Мая дзяўчына любіць дзіцячае харчаванне. Яе любімы ласунак — усялякі дзіцячы піорэ, сокі. Смяюся з яе, а яна кажа, што ёй падабаецца. Аднойчы прыехала мама, знайшла выкарыстаныя слічкі ў сметніцы, у халадзільніку сокі і піорэ, б'ецца ў істэрцы, што мы схавалі ад яе ўнука...

— Юлія на дзве трэці замукам за Мікалаем.
— Гэта як?
— Яна згодная і яе бацькі згодныя, а Мікалай усё яшчэ паказвае ім даведку з псіхдыспансера.

Добры ўрач вылучыць хворага да апошняй капейкі.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н.КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А.КІРШЧУК, А.ЛЯХОВІЧ (першы намеснік дырэктара), Н.РАСОЛЬКА, С.РАСОЛЬКА, А.СЛАНЕУСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В.ЦЕЛЯШУК, П.ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: лісьмаў — 287 18 64, падліку і распаўсюджвання — 287 18 38, 287 17 21, сакратарыята — 292 05 82, аддзельных па выпуску дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовыя самакіраванне» — 292 44 12, уласных карэспандэнцтваў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Магілёве: 32 74 31, на Мінскай вобл.: (017) 292 21 03; бухгалтэрыі: 287 18 81.

http://www.zvyazda.by; ПРЫЁМ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: info@zvyazda.minsk.by, РЭКЛАМЫ e-mail: reklama@zvyazda.by

(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя на сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета адлюкванна ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку», ЛП № 02330106 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў на